

contos que curan

Un proxecto de biblioterapia infantil da biblioteca do Porriño

#2
acoso
escolar

Concello do Porriño

O Porriño
o·noso·encontro

Contos que curan #2: Acoso escolar
Maio, 2025

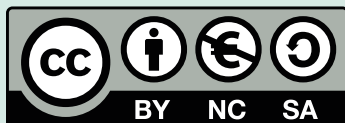
Dirección, seleccións e textos:
David Pérez Rego

Edición:
Biblioteca Municipal do Porriño
R/ Domingo Bueno, 9
36400 O Porriño, Pontevedra
<https://bibliotecadoporriño.com/>
biblioteca@oporriño.org

Corrección e normalización lingüística:
Andrea González Pereira, Servizo de Normalización Lingüística do Porriño

Deseño e maquetación:
3doc

Dereitos:
DL VG 274-2025

Esta obra está baixo unha licenza Creative Commons CC BY-NC-SA 4.0. Es libre de reutilizar, distribuír, mesturar, adaptar e desenvolver este material en calquera medio ou formato, sempre e cando fagas referencia á súa autoría, non o utilices con fins comerciais e licencies o teu material baixo termos idénticos a este.

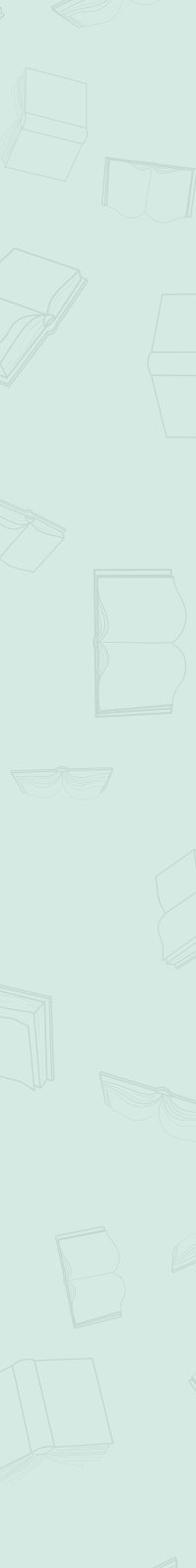

“Un lector, como secretamente sabemos, é un artífice de palabras, capaz de dar vida a través da lectura ao texto abandonado polo seu autor, e con elas imaxinar un mundo mellor, e quizais construílo.”

Alberto Manguel

The background of the entire image is a light green color, covered with a repeating pattern of small, stylized line drawings of books. The books are shown in various orientations, some open and some closed, creating a textured, book-themed background.

**contos
que
curan**

O aumento dos problemas e trastornos mentais representa un desafío para o futuro da humanidade, e actuar na idade infantil resulta clave para atallalo. Todos os axentes sociais poden traballar neste obxectivo desde o seu campo de acción, facendo posible unha vida máis alentadora para os nosos nenos e nenas.

No que respecta ao ámbito das bibliotecas, estas teñen a oportunidade de colaborar coa biblioterapia: unha disciplina que usa os libros con finalidade terapéutica, e que nos últimos tempos está amosando o inmenso valor que a lectura pode ter no campo da saúde mental.

A biblioteca do Porriño, comprometida na construción social da súa comunidade, presenta este proxecto de biblioterapia infantil, “Contos que curan”: unha serie de boletíns temáticos que teñen como obxectivo axudar a previr, identificar e xestionar distintos problemas e trastornos infantís en nenos e nenas entre os 3 e 12 anos de idade.

Cada boletín ofrecerá un repertorio de contos de ficción seleccionados, clasificados e recomendados. Cómpre mencionar que se tentará incluír a maior cantidade posible de libros en idioma galego, e reunilos fisicamente na biblioteca, sempre que sexa posible. Así pretendemos axudar a que familias, educadores e profesionais da saúde da nosa comunidade poidan realizar unha mediación terapéutica máis eficaz.

Porén, esta colección non pretende desenvolver un tratamento terapéutico por si mesma, nin substituír a necesaria intervención de profesionais sanitarios, e non debería ser usada como substituto desa atención. Trátase dun proxecto realizado desde o ámbito bibliotecario por profesionais do libro e da lectura, acostumados a buscar, seleccionar, clasificar e difundir información bibliográfica de calidade. Esas son as súas fronteiras, e recomendamos acudir aos profesionais sanitarios, de ser o caso, para obter unha avaliación pertinente e un tratamento axeitado a cada situación individual.

#2 acoso escolar

O acoso escolar, ou bullying, é un tipo de violencia infantil entre iguais que sucede no ámbito educativo. Caracterízase pola intención de facer dano a un neno ou nena de forma repetitiva e persistente no tempo, por parte dun acosador que se aproveita dun desequilibrio de poder coa vítima.

O acoso escolar pode ser de varios tipos: verbal (burlas, insultos, ameazas...), social (apartamento do grupo, difusión de rumores, avergoñamento público...) ou físico. E as consecuencias para as vítimas resultan nefastas: desde o illamento social, o absentismo escolar e o baixo rendemento académico, ata trastornos psicolóxicos e emocionais como a ansiedade, a depresión ou tendencias suicidas. En España, un de cada dez nenos sofre acoso escolar, e o bullying está detrás do 70% dos menores que tiveron ideas suicidas. Unhas cifras alarmantes e intolerables para unha sociedade avanzada que se preza de protexer a súa infancia. De aí a importancia de prever e actuar, obxectivo final deste boletín número 2 de “Contos que curan”.

Nunha situación de acoso os menores participan mediante tres diferentes roles. Primeiro, o acosador, que adoita ser unha persoa avantaxada en función da súa idade, forza ou tamaño, e que normalmente usa o acoso como un mecanismo de autoafirmación persoal ou social. A pesar desta conduta intolerable, non sería xusto criminalizar a estes nenos a unhas idades nas que a responsabilidade sobre os seus actos é moi relativa, e con máis motivo a maior parte deles foron, á súa vez, vítimas de abusos, e teñen problemas de baixa autoestima, conduta, control de impulsos etc. Por iso, ademais de tomar as medidas oportunas para frear o acoso, habería que actuar máis ben facéndolles comprender as consecuencias dos seus actos, estimular a súa capacidade de empatía, fomentar condutas prosociais etc.

O segundo rol é o da vítima. A violencia adoita executarse sobre os nenos máis indefensos ou “diferentes” por calquera motivo. Poden ser factores físicos (ser máis pequeno, de talle grande, padecer unha enfermidade, levar lentes, ter unha diversidade funcional...), factores académicos (ser máis ou menos capaz que o resto, ter dificultades de aprendizaxe...), factores psicoemocionais (ser tímido, inseguro, con baixa autoestima...) ou sociais (ser solitario, ter familias homo ou monoparentais, pertencer a minorías étnicas, raciais ou relixiosas...). Calquera cousa vale para ser obxecto de acoso, porque o acoso (e isto é moi importante destacalo) non ten que ver coa vítima, senón co vitimario.

Os expertos adoitan sinalar distintas accións para traballar coa vítima. Por exemplo, fomentar a asertividade, a autoaceptación e a autoestima (interpretando as diferenzas individuais como calidades positivas que nos fan únicos e valiosos), converténdooas en ferramentas para desarmar as burlas do agresor e eliminar a autoculpabilidade que, ás veces, pode aparecer nos afectados e afectadas (xustificación de “merézomo”). Tamén favorecer a creación de amizades e integración en grupos para aqueles nenos solitarios, máis expostos. E, sobre todo, comunicarlles aos adultos (familia ou profesorado) a situación que se está vivindo para que tomen as medidas oportunas, porque moitas veces as vítimas ocultan a súa situación por vergoña, ou pensando que denunciar só empeoraría a situación.

E terceiro, outro rol que adoita aparecer nunha situación de acoso é o da testemuña, que ou ben pode ter un papel pasivo (observa e cala) ou activo (anima o agresor ou defende a vítima). Para traballar coas testemuñas, as accións serían unha mestura das anteriores. Por unha parte, facerlles comprender as terribles consecuencias do acoso, estimular a capacidade de empatía, fomentar condutas prosociais etc. Por outra, traballar o sentimento de asertividade e solidariedade, para converter as testemuñas pasivas e activo-agresoras en activo-defensoras, sexa de forma directa ou, sobre todo, a través da denuncia e información ás persoas adultas. Neste sentido, é importante desterrar esa falsa idea de que ser “un acusón” é algo negativo, cambiándoa pola idea de que denunciar o acoso é motivo de orgullo: é de valentes defender ao que sofre e situarse ante as inxustizas que se cometen na nosa contorna, máis alá do beneficio persoal.

Afortunadamente, no mercado hai moitos contos que presentan todos e cada un destes aspectos nas súas historias, ou se centran nalgún en particular, como un tipo de acoso, un rol determinado (normalmente a vítima ou testemuña) ou unha solución concreta (habitualmente informar os maiores). Por sorte, temos onde elixir.

Así que neste novo boletín de “Contos que curan” ofrecémosvos unha selección de setenta e sete contos apropiados para tratar este tema, ordenados segundo a idade recomendada. Libros que poden axudar a previr e solucionar situacións de acoso escolar, desde a casa ou desde a escola, para que os centros educativos poidan ser lugares seguros, libres de violencias, onde os nosos nenos e nenas poidan aprender nun clima de amizade e respecto. A todos nos incumbe esta importante tarefa, porque os nenos de hoxe forxarán a sociedade do futuro.

Esperamos que vos resulten útiles.

David Pérez Rego

The background of the entire image is a light green color, covered with a repeating pattern of small, stylized line drawings of books. The books are shown in various orientations, some open and some closed, creating a textured, book-themed background.

**contos
que
curan**

Monstro Pequeno di NON!

de Kalle Güettler, Rakel Helmsdal e Áslaug Jónsdóttir

Ed. Sushi Books, 2024

32 p.

ISBN 9788415920243

Idade recomendada: +3 anos

Suponse que Monstro Grande é amigo de Monstro Pequeno, pero como pode pretender ser amigo seu se o ten atemorizado e Monstro Pequeno non se atreve a levarlle a contraria? Monstro Grande é moito maior e é un mandón. Róuballe as ideas e manipula os xogos, arruínalle os debuxos e estrágalle o material, búrtese de Monstro Pequeno diante do resto, molesta os máis pequenos e mesmo ata rouba! Pero Monstro Pequeno non se atreve a dicirle nada... ata este momento en que grita: non! Non lle permitirá pasarse da raia nin unha vez máis, e só volverá ser o seu amigo se promete portarse doutra forma. Só entón, Monstro Pequeno daralle outra oportunidade.

Un libro moi orixinal, que nos fala da amizade, de como relacionarse de forma empática co resto, da boa educación e do uso saudable da negativa como fórmula máxica da asertividade ante o abuso e o acoso. Monstro Pequeno padece unha situación de inferioridade con respecto a Monstro Grande, que abusa del. Reaccionar atemorízao ata o punto de paralizalo, e só cando reúne as forzas necesarias para defenderse e reclamar o respecto debido consegue frear a situación, e mesmo, descubriremos que Monstro Grande era moito máis sensible do que parecía. Porque a miúdo as persoas que forzan a súa superioridade sobre o resto esconden un complexo de inferioridade. Monstro Pequeno demostra que a súa empatía é eficaz e poderosa, ata o punto de ser el quen decide darlle outra oportunidade ao seu amigo recuperado.

Libro escrito a tres mans entre a ilustradora islandesa Jónsdóttir e os escritores Helmsdal, das illas Feroe, e Güettler, de Suecia. Como curiosidade, cómpre mencionar que cada un traballa pola súa conta desde o seu país e, unha vez ao ano, tras centos de correos electrónicos, cotexan o resultado da súa obra conxunta. Con este método sacaron ao mercado varios álbums da mesma serie de monstros, que comeza con esta obra contra o abuso, publicada polo selo pontevedrés Sushi Books, de Rinoceronte Editora.

Estoy contigo

de Cori Doerrfeld

Ed. Beascoa, 2023

48 p.

ISBN 9788448851828

Idade recomendada: +3 anos

O pequeno Taylor levanta laboriosamente unha construción impresionante, pero alguén vén e tóralla. Taylor queda frustrado e abatido, e os animais intentan aconsellalo sobre como actuar ante este contratempo. A galiña aconséllalle falar, o oso aconséllalle berrar, o elefante recordar, outros rir, esconderse, tiralo todo ou facerlle o mesmo a outro neno. Pero a Taylor no lle apetece facer nada diso. E só o coello parece comprendelo: achégase a el, escóitao, acompáñao..., e entón Taylor anímase a recomenzar ilusionado o seu proxecto de construción.

Unha historia conmovedora sobre a tristeza e a empatía. Aínda que non se trata dun conto que fale especificamente do acoso escolar, pódense recoñecer moitos paralelismos, tantos que probablemente a autora puido estar pensando nunha situación deste tipo á hora de escribilo. O pequeno Taylor foi vítima dun comportamento inadecuado e os animais, que foron testemuñas del, intentan convencelo sobre a mellor forma de actuar: pero o que Taylor necesita agora mesmo é alguén que o escoite.

Os nenos que sofren acoso adoitan sentirse sos, incomprendidos e illados. Moitas veces o que máis necesitan é comunicarse con alguén que os entenda para desafogarse. De aí a importancia de achegarnos a eles con empatía. Neste conto todos os animais ditan as súas solucións de acordo á súa forma de ser, pero soamente o coello escoita en silencio e permanece ao lado de Taylor para que sexa este quen fale. Desta forma proporciónanos unha lección moi sabia: que unha compañía sincera e un abrazo agarimoso poden representar un apoio capital para as vítimas de acoso. E que a empatía das persoas que se encontran ao redor é unha ferramenta fundamental, tanto para evitar as situacións de acoso como para solucionarlas.

Tan diferentes como iguales

de Javi Costales

Ed. El Pirata, 2022

22 p.

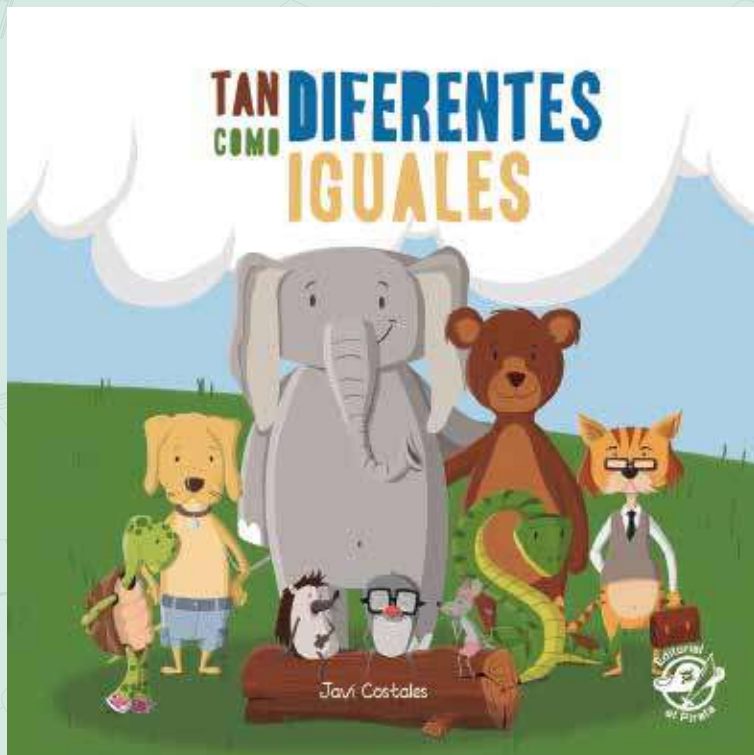
ISBN 9788417210014

Idade recomendada: +3 anos

A pequena tartaruga Lula é nova na escola de animais e os seus compañeiros búrnanse e rinse dela porque é lenta. Pero o profesor Gato failles ver que todos somos especiais e todos temos calidades valiosas e defectos. E por iso precisamos respecto. A través dun xogo coas letras da palabra R-E-S-P-E-C-T-O fará que cada un entenda persoalmente que todos temos os nosos propios defectiños, e iso é o normal, porque todas as persoas somos tan diferentes como iguais. Ninguén é perfecto, e todos temos que aceptar tamén ao resto como é. Incluso á pequena tartaruga, aínda que non sexa tan rápida coma os seus compañeiros e compañeiras.

Un libro para primeiros lectores, realizado en cartón e con ilustracións moi vistosas. Unha historia sinxela para aprender que é a diversidade e previr o acoso escolar desde o comezo e nas primeiras idades, a través dos poderosos conceptos da empatía e o respecto, palabras que ganduxan toda a historia. A través da aceptación de que cada un ten os seus propios defectos, o implicado profesor ensínalles que ninguén é perfecto e por iso debemos respectar se queremos ser respectados polos demais. Desta forma, o recoñecemento da diversidade e a tolerancia implicarán que unha situación potencial de acoso sexa neutralizada. Ademais de lograr un inmillorable exemplo para a educación do alumnado.

Este é o primeiro libro do ilustrador barcelonés Javi Costales. Porén, o seu afortunado debut recolle a súa experiencia de dous anos como profesor de debuxo para nenos de Primaria.

Nos tratamos bien

de Lucía Serrano

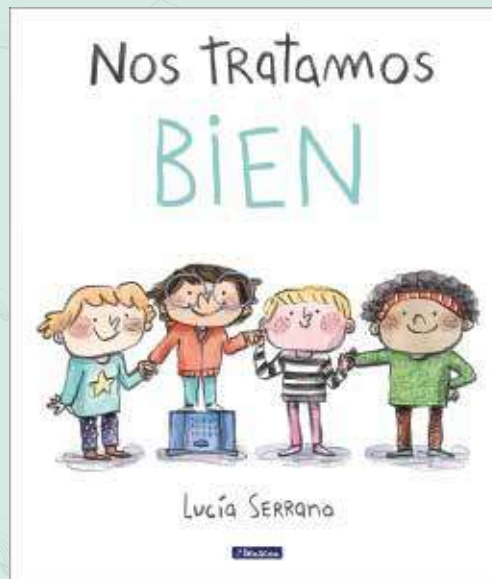
Ed. Beascoa, 2023

26 p.

ISBN 9788448865207

Idade recomendada: +4 anos

Un álbum sobre a amizade, o respecto e a importancia de tratarse ben entre as persoas. O libro ensínanos como somos únicos, igual que tamén son únicos o resto de compañeiros e compañeiras de clase. Poida que a uns lles guste unha cousa e a outros outra; hai quen cantan ben e outros mal; hai quen son incríbles lendo en voz alta, ou correndo moi rápido, ou calquera outra cousa: porque todos somos diferentes. Pero temos en común o dereito a que nos traten ben, co respecto necesario. E este álbum ensínanos que esa é unha das primeiras normas na nosa sociedade.

Gracias, Renata, por ser tan chivata

de Pablo Macías e Belén Gaudes

ilustracións de Nacho de Marcos

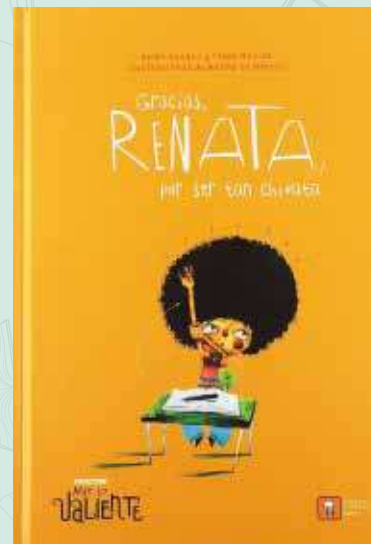
Ed. Cuatro Tuercas, 2018

24 p.

ISBN 9788417006167

Idade recomendada: +4 anos

Din que Renata é unha acusona porque conta o que sucede na clase. Pero realmente o malo non é quen delata senón quen agride e acosa a outras persoas. Ser acusona é un insulto? Por que razón debería selo? Deberíamos pórllle un monumento a persoas como Renata. Unha historia que pon o foco na necesidade de que as testemuñas do acoso actúen, denunciándoo aos/ás maiores. Cómpre mencionar que o libro forma parte da recomendable colección “Ande yo caliente”, unha serie de contos que tratan actitudes e valores respectuosos na infancia, desde unha perspectiva de igualdade entre xéneros.

Vivan as uñas de cores!

de Alicia Acosta e Luis Amavisca
ilustracións de Gusti

Ed. Nubeocho, 2020

30 p.

ISBN 9788418133275

Idade recomendada: +4 anos

Xan é un neno moi alegre que disfruta inmensamente ao pintar as uñas de cores. Encántalle pintalas cos seus pais ou coa súa amiga Margarida, e levalas pintadas de cores todo o día. Porén, un día dous nenos métese con Xan no colexio: búrlanse del pola súa afección e chámalo nena, din que pintar as uñas é cousa de nenas. A Xan séntalle fatal, e aínda máis cando máis nenos se suman ao acoso. A pesar de que os seus pais o animan a continuar co seu costume se iso o fai feliz, e incluso o seu pai tamén comeza a pintalas como exemplo, Xan xa non é un neno tan alegre coma antes. Pero as cousas cambiarán o día do seu aniversario, cando un acto bonito e exemplar na aula consiga frear a deriva do acoso, e devolver o sorriso aos labios de Xan.

Unha historia inspirada en feitos reais, que recibiu o premio Bank Street College of Education como un dos mellores libros infantís de 2020. É unha obra magnificamente ilustrada polo sempre xenial Gusti. Trátase dunha historia que ensina respecto á diferenza e tolerancia á diversidade, ademais de valores engadidos como a igualdade entre os roles de xénero. Ao principio xa se indica que a Xan lle gusta pintar as uñas porque si, sen outra razón: hai cousas que nos gustan sen máis, pero moitas veces os pequenos reproducen, sen vulgar, determinados prexuízos que observan nos maiores. Neste caso apóñenlle a Xan que é unha nena (nin que iso fose un insulto...) cando obviamente non o é, por un feito tan absurdo como o é decorar as uñas con cores. Co bonitas que quedan! Cómpre destacar o feito de que Xan comparte cos maiores o seu pesar, e é ben polo seu pai apoiar ao fillo de forma incondicional co exemplo. Tamén se pode destacar o papel da súa amiga Margarida que o defende do acoso e da profesora, quen, seguramente alertada por Margarida ou polos pais de Xan, fai que todos os seus compañeiros o reciban o día do seu aniversario co mellor dos agasallos: a tolerancia.

Hoy no juegas

de Pilar Serrano

ilustracións de Canizales

Ed. NubeOcho, 2018

40 p.

ISBN 9788417123451

Idade recomendada: +4 anos

Unha nena nova chegou ao cole e estalle facendo a vida imposible a moitos alumnos e alumnas. Emma é autoritaria, mandona e acosadora; róuballe a merenda ao resto, decide a que se xoga e quen pode xogar, minte continuamente e intenta illar do grupo a aqueles/as que non seguen as súas normas. Sobre todo a Ana, que ata entón levaba unha vida escolar moi agradable cos seus amigos.

A situación chegou ata tal punto que para Ana ir ao cole representa un pesadelo: nerviosismo, suores, dor de barriga, vomita o almorzo... un horror. Quizais podería solucionar o asunto falando cos maiores, pero non se atreve a contarllo á súa nai, nin á mestra, para non quedar como unha “delatora” ante o resto. Así que continúa aguantando cada día máis.

Pero a situación é tan insostible que a pequena amiga de Ana, Zoe, farta de observar como a trata rebélase contra o seu autoritarismo, e comeza un movemento de “liberación” que finalmente sumará o resto do alumnado. Como resultado será Emma quen quede soa, cando menos ata que cambie a actitude cos seus compañeiros e compañeiras.

Un conto escrito por unha mestra de Educación Infantil de Madrid, que adoita abordar temas relacionados coa realidade que vive o seu alumnado. Con gran sinxeleza e realismo, narra perfectamente os tres papeis nunha situación de acoso escolar (a vítima, a acosadora e a actitude das testemuñas) e o malo de ocultarllo ás persoas maiores. Tamén cómpre destacar o papel da súa amiga para resolver o conflito, que pasa de ser testemuña impasible, por medo a ser tamén marxinada, a actuar con máis empatía facéndolle fronte á agresora sen violencia, nin física nin verbal: senón cunha postura eficazmente asertiva. Resaltaremos, tamén, como ante a solidariedade do resto, os agresores quedan sos.

Este conto forma parte dunha triloxía xunto con “¿Qué le pasa a Nicolás?” e “¿Qué le pasa a Uma?” da mesma editorial NubeOcho, un proxecto para loitar contra o acoso escolar mediante o respecto, a empatía e a diversidade; co obxectivo de concienciar sobre o problema e axudar aos nenos a actuar dunha forma máis eficaz.

Di no, Saurio

de Emma S. Varela

ilustracións de Ricardo Escobar

Ed. Eolas, 2018

36 p.

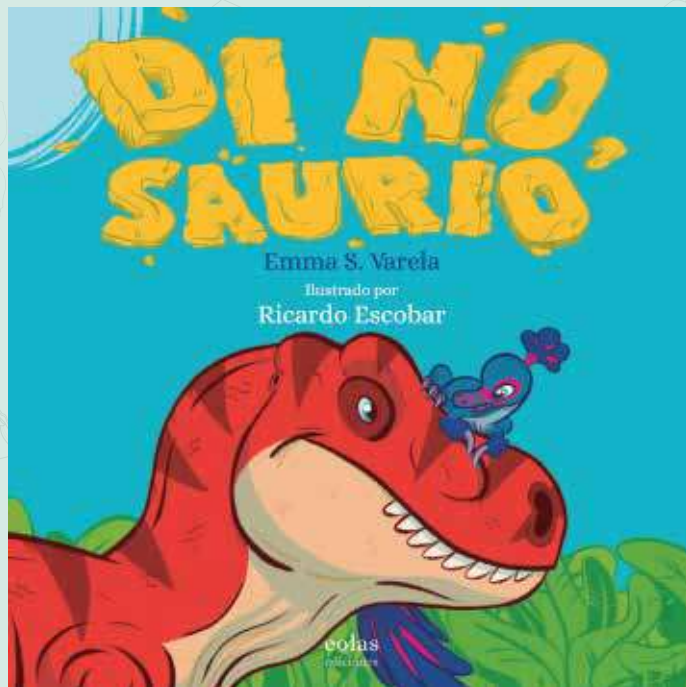
ISBN 9788417315474

Idade recomendada: +4 anos

No colexio de dinosauros organizaron un partido de baloncesto. Ao “Cretácico Team” fálta-lle un xogador, e o pequeno Saurio ofrécese a ocupar o lugar. Pero non só é rexeitado senón que se burlan del outra vez, como todos os días no cole. Cando chega o xogador que faltaba, o gran Tiranosaurio Rex, este ten un xesto de solidariedade que sorprende a todos: négase a xogar co equipo por tratar mal a Saurio. E aproveita para convencer o pequeno Saurio de que nunca debe calar ante o abuso. Entón, o resto do equipo entenderá o mal que se portaron e pediránlle desculpas a Saurio.

Un conto moi sinxelo, que transmite con claridade unha mensaxe: ante o acoso, os insultos, o abuso, a intimidación, a violencia, as burlas, o baleiro e as inxustizas nunca debemos calar. Tamén, que a culpa non é da vítima senón do vitimario. Hai que saber dicir “non”, e, ademais, contarllo a unha persoa adulta para tratar de solucionalo. A historia destaca por resaltar a importancia da denuncia e a defensa do indefenso, plasmada a través dun texto rimado que, coa súa musicalidade, facilita a transmisión da mensaxe aos máis pequenos. As ilustracións, a pesar das súas cores, non me gustan, pero o conto funciona perfectamente.

A salmantina Emma Varela é unha prolífica autora de contos infantís, educadora infantil, guionista, protagonista e produtora de espectáculos infantís e musicais. Ao longo dos seus máis de vinte libros publicados dedícase a inculcarlles aos máis pequenos valores como a amizade, o respecto e a empatía, intentando facer do mundo un lugar mellor a través da literatura. Tamén colabora co programa televisivo infantil “La hora de dormir” e coordina o Festival Internacional Palabra.

Como axudo a Antón?

de Jorge López, Martín López e Eva Rieiro
ilustracións de Isabel Ponte

Ed. Os Biosbardos, 2017

30 p.

ISBN 9788469763193

Idade recomendada: +4 anos

O protagonista desta historia é Martiño, un neno que acode por primeira vez ao colexio acompañado do seu veciño Antón, un neno de talle grande. Martiño está ilusionado, pero de camiño ao centro observa como varios alumnos abusan do seu veciño: trátano con brusquidade, esíxenlle a merenda, róubanlle e burláanse del. Parece que non é un caso único: ao seu compañeiro Álvaro fáltalle un brazo, e tamén se meten con el. Martiño sorpréndese porque o resto do alumnado ou ben anima ou ben non fai nada. E as propias vítimas parecen minimizar a situación. Pero el non está disposto a toleralo, así que nada máis entrar á aula, levántase e denuncia ante o profesor que Antón está sendo acosado.

Un conto protagonizado por animais humanizados, sinxelo e cunha mensaxe clara, que foi escrito por Jorge López, o seu fillo de 13 anos e a psicóloga Eva Rieiro. Ao final do conto expónse como ante determinadas situacións na vida, como a que viven Martiño e Antón, podemos escoller actuar de forma distinta. Hai quen participa ameazando, roubando, agredindo ou burlándose; hai quen non fai nada ou chega a minimizar a situación; e hai quen acertadamente pon en coñecemento das persoas competentes o que está a pasar, e intentan solucionalo, como fai Martiño.

El rumor

de Zaza Pinson

ilustracións de Christine Davenier

Ed. Siruela, 2021

40 p.

ISBN 9788418708190

Idade recomendada: +4 anos

Acaba de chegar alguén novo á escola. Ourizo está cuberto de púas, enrólase de forma moi curiosa nunha bóla, fai ruídos estraños ao comer... En resumo, é moi diferente ao resto dos seus compañeiros. Todos comezan a burlarse del, e cando Cachorro perde a súa merenda o resto do alumnado acúsao inxustamente de ser el o ladrón. Desta forma, unha loiada e un falso rumor crece entre o alumnado ata facer insoportable a vida de Ourizo no colexio.

Unha historia entrañable a favor da tolerancia e en contra dos prexuizos. Excepcionalmente ben narrada, resulta un recurso estupendo para falar cos máis pequenos sobre o tema do acoso escolar, a súa orixe, desenvolvemento e consecuencias. Máis que unha historia dura, no sentido de que non termina ben (como moitos contos adoitan rematar, incluso nun tema coma este), paréceme especialmente clara, directa e honesta. O conto expón moi ben a deriva que poden tomar as situacións de acoso escolar, e a desesperación á que poden chegar as vítimas.

O álbum narra como a indiferenza duns mesturada coa falta de empatía doutros pode derivar nunha situación deste tipo. A culpa non reside nas diferenzas duns, senón na mirada dos outros. Primeiro as burlas, despois o rexeitamento, o apartamento do grupo e a soidade da vítima, os rumores, as falsas acusacións, o menosprezo... Desgraciadamente, os seus compañeiros danse de conta demasiado tarde, cando Ourizo non puido soportalo máis, de que os seus prexuizos eran improcedentes e a súa actitude inaceptable.

Cómpre apuntar, ademais, que a través da páxina web de Ediciones Siruela ofrécese unha ficha de lectura compartida, con preguntas e actividades, para que os nenos e mediadores conversen sobre o que conta a obra, e acheguen as súas propias reflexións e conclusións.

¡Más alto, Leonard!

de Jessie James e Tamara Anegón

Ed. Cuatro Tuercas, 2018

24 p.

ISBN 9788417006167

Idade recomendada: +4 anos

O pequeno Leonard é un pouco vergonzoso e ás veces cústalle facerse oír. Iso fai que perda moitas cousas que lle poderían gustar e divertir: pedir o seu almorzo favorito, sumarse aos xogos dos demais ou ser o primeiro en responder en clase. Pero un día, no recreo, Leonard observa que alguén se está metendo cun amigo seu. Sabemos que é vergonzoso, pero terá o valor de acudir na súa axuda e facerse oír? Un conto que fomenta a empatía e a confianza nun mesmo, e axuda os máis pequenos a entender a importancia de expresarse e alzar a voz ante as inxustizas.

El sombrero de Bruno

de Canizales

Ed. Beascoa, 2016

32 p.

ISBN 9788448847098

Idade recomendada: +4 anos

Bruno e Pedro son grandes amigos e comparten moitos momentos xuntos: van ao cine, xogan ao fútbol, fan os deberes... Pero todo cambia cando Sergio empeza a burlarse de Bruno polo seu sombreiro. Por medo a non ser aceptado polo grupo, Pedro afástase de Bruno e deixan de ser amigos. Cando a nai de Pedro se decata, recrimínalle o seu comportamento, facéndolle comprender que os amigos están para pasar bos momentos pero tamén para axudarse cando teñen problemas. Unha bonita historia sobre o acoso escolar, a tolerancia e o respecto, onde os máis pequenos aprenderán os valores fundamentais dunha boa amizade.

El club de los valientes

de Begoña Ibarrola

ilustracións de Pablo Auladell

Ed. SM, 2022

29 p.

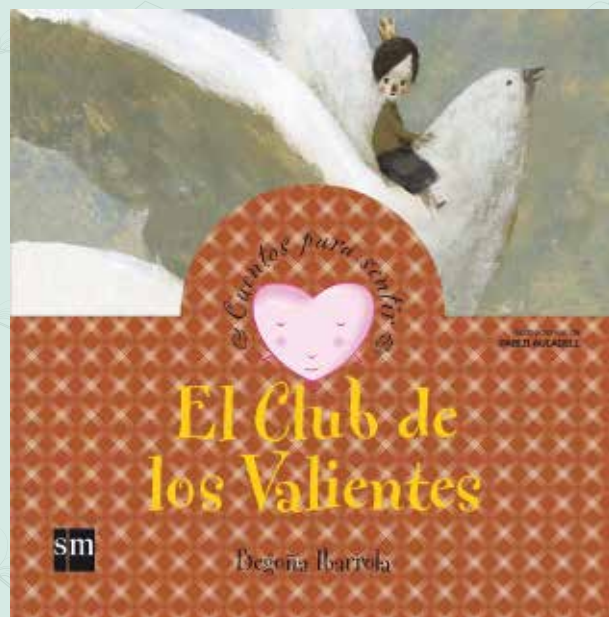
ISBN 9788467526424

Idade recomendada: +4 anos

Samuel é o neno máis grande do cole e iso, sumado á súa propensión á violencia, provoca que todos os nenos estean sometidos ao seu poder. Todos menos Alan, que se nega a subxugarse e acaba recibindo unha malleira de Samuel, alentado polos seus compañeiros. O profesor achégase querendo saber que pasou e Alan dubida, porque entende que ningunha decisión será o bastante boa para el: se denuncia, probablemente Samuel se vingará; se cala, molestarase o profesor e quedará como un covarde para o resto. Así que escolle unha solución intermedia, que probablemente sexa a peor de todas. Apesarado, volve a casa, pero atópase cunha nena estraña que lle fai ver as cousas de forma distinta: el non é un covarde, senón o máis valente porque sabe defenderse sen utilizar a forza. E esta perspectiva animará a Alan a solicitar a solidariedade do resto das vítimas para crear un grupo moi efectivo como defensa ante Samuel: o club dos valentes.

Este libro pertence á colección “Cuentos para sentir”, unha serie de historias, con consellos para mediadores e propostas de actividades para axudar aos lectores e lectoras a coñecerse mellor, comprender e xestionar as súas emocións e crecer afectivamente. Todos os contos están escritos pola prolífica Begoña Ibarrola, escritora, psicóloga infantil, divulgadora e docente en temas como a educación emocional, a neuroeducación, as intelixencias múltiples ou a musicoterapia.

Neste caso preséntanos unha situación de acoso escolar, verbal e físico, cos tres roles ben perfilados: acosador con superioridade física, observadores que alentan o acoso, e unha vítima illada. A orixe da resolución do conflito é a autoaceptación: grazas á nena, Alan cambia de perspectiva e observa a Samuel como o medroso que só se vale da forza, e a si mesmo como o valente que se defende sen violencia. Iso faille observar que a situación que teoricamente “provocou” o acoso (a súa negativa a regalarlle o bocadillo a Samuel) non foi a verdadeira orixe (a orixe é o complexo de inferioridade do acosador), senón que é un trazo moi positivo e respectable da súa personalidade. Así buscará unha solución intelixente, e traballará para crear un grupo sólido, unha rede de intereses comúns coas outras vítimas, sabendo que a unión fai a forza. Todos xuntos son bastante máis robustos que Samuel.

Corazón invisible

de Rocío Aranda Vallellano
ilustracións de Raquel Zquin

Ed. Círculo Rojo, 2023

40 p.

ISBN 9788411599382

Idade recomendada: +4 anos

Manuela era unha nena moi risoña, cariñosa e sensible. Sempre tiña un sorriso e encantáballe axudar aos demais. Pero un día Manuela volveuse triste porque pensaba que non era importante para o resto. Manuela tiña algunhas dificultades de aprendizaxe, custáballe máis traballo có resto entender as explicacións dos profesores. Ás veces ata se rían dela cando non facía ben as operacións no encerado. A pesar de que a súa profesora e os seus pais a animaban, ela sentíase diferente, non ría, non xogaba e xa non desexaba ir ao colexio. Todo cambiou cando dous compañeiros, Manuel e Rafael, se achegaron a ela con cariño e comprensión. Entón, Manuela recuperou o sorriso e o seu corazón volveu vibrar.

Un conto sinxelo e sentimental sobre unha nena especial. Interesa destacar esta obra porque hai poucos contos que traten expresamente casos tan concretos coma este, no que unha nena con dificultades de aprendizaxe se converte en obxecto das burlas do alumnado. E, como consecuencia, unha nena moi feliz e alegre troca en desgraciada. Manuela é diferente ao resto, pero é que todos somos diferentes ao resto, únicos. O que converte a unha persoa diferente nunha persoa que sofre pola súa diferenza é a actitude do resto. A burla, o escarnio ou a marxinalidade do grupo son formas de acoso que poden ter consecuencias moi graves e poden acabar por arruinarlle a vida a unha persoa, polo demais, risoña e de corazón aberto.

Afortunadamente Manuela ten do seu lado o apoio da súa profesora, dos seus pais e, sobre todo, dese par de xoias que son os seus dous compañeiros, que recoñecen o seu erro, tentan emendalo e ata están dispostos a facer mal os exercicios para que a nena se sinta diferente. Como se indica ao final: “Que importante é ter amigos no cole e sentirse querida!”.

Rocío Aranda é unha autora onubense, mestra de Educación Infantil e Primaria. Escribiu este conto coa finalidade de falar das emocións, a autoestima e o acoso escolar que sofren os nenos. A prioridade para a escritora é que os nenos deben ser felices por riba de todo. Unámonos a esa idea.

Wonder: todos somos únicos

de R.J. Palacio

Ed. Nube de Tinta, 2017

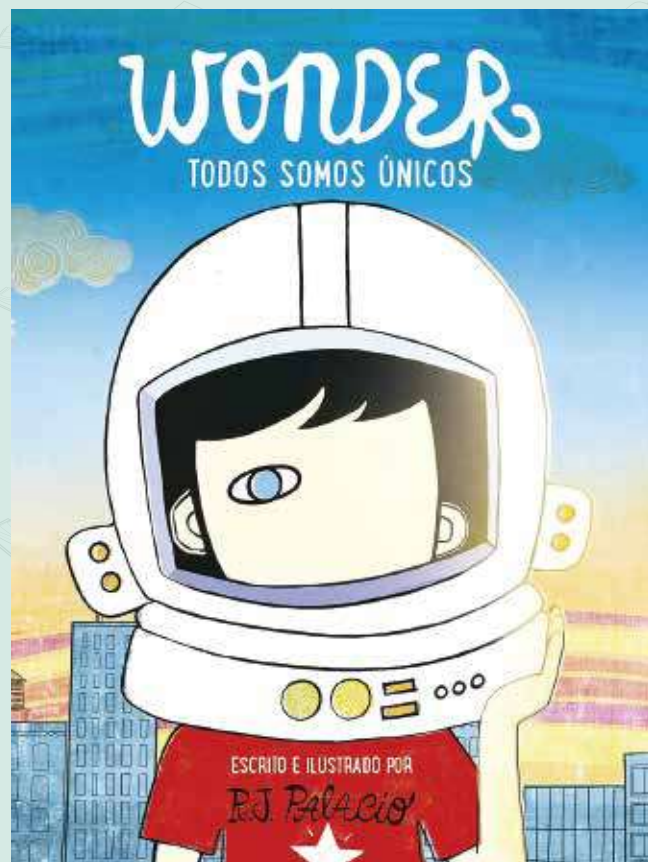
32 p.

ISBN 9788416588398

Idade recomendada: +4 anos

August, o protagonista desta historia, fai as mesmas cousas que o resto dos nenos e nenas, pero é consciente de que non ten un aspecto “normal”. Algunhas persoas só aprecian o seu aspecto diferente e non as calidades que o fan marabilloso. Ás veces quedan mirando para el, sinálano, rinse del e críticano. Entón é cando a el lle gusta desaparecer, abstraerse, cambiar de mundo e, desde ese mundo á parte, pensa que todos somos diferentes e merecemos respecto. El non pode cambiar o seu aspecto, pero quizais si poida cambiar a mirada da xente.

Versión en álbum ilustrado da famosísima e superventas saga de libros de Wonder, escrita pola autora estadounidense Raquel Palacio. Cómpre mencionar que tamén existe unha versión cinematográfica para todos os públicos co mesmo título, dirixida por Stephen Chbosky (2017) e que se pode empregar como material complementario. Trátase dunha historia sinxela e amable que ilustra a importancia da diversidade, da empatía e de aceptar os demais tal e como son en realidade, máis alá das súas diferenzas. É marabilloso como August viaxa a Plutón para sentirse un máis entre os extraterrestres e, desde alí, reflexionar que a “diferenza” é un concepto relativo. Todos somos diferentes, pero tamén somos iguais. Non podemos cambiar moitas cousas de nós mesmos, aínda que tampouco necesitamos cambialas porque son, precisamente elas, as que nos fan valiosos. Merecemos o respecto do resto e resulta máis doado (e xusto) cambiar a mirada que temos sobre os demais que cambiar os demais. August reacciona ante o acoso con abatemento e tristeza, como é lóxico, pero como xa traballou a autoestima (intúese aquí o apoio da súa familia) deriva cara a unha autoaceptación moi interesante. El sabe que é o que está ben e o que está mal. El ten unha visión moito máis intelixente que aqueles que o miran con prexuízos. Por este motivo, acepta a súa diferenza, reafirmando a súa identidade e crecendo na adversidade. Afortunadamente, ao final, comprobaremos que non é o único que o fai.

Nuna sabe leer la mente

de Orit Gidali

ilustracións de Aya Gordon-Noy

Ed. Birabiro, 2016

32 p.

ISBN 9788416490295

Idade recomendada: +4 anos

A Nuna, a protagonista deste conto, díxeronlle no colexio que ten as pernas de flamengo e comezou a sentirse insultada. Afortunadamente, Nuna coméntallo á súa nai e esta préstalle unhas lentes máxicas para usar eses días sen maxia. A través delas a nena pode ver o que a xente pensa e, así, comprende que, ás veces, a xente non di o que pensa e non pensa o que di. Tamén logra entender que os nenos que din cousas feas no cole, en realidade, senten algo totalmente distinto porque, no camiño do corazón cara á boca, as palabras bonitas poden volverse feas. Por iso, non lle resulta útil nin tomar as cousas de mala maneira nin quedar calada cando algún compañeiro a insulta. Así, a protagonista vai buscar ao neno que a insultou e, en lugar de tratalo con agresividade, actúa con empatía, amabilidade e, tamén, asertividade: a actitude do cativo cambia totalmente e os dous acaban sendo moi bos amigos.

Un libro amable, cheo de optimismo, humor e boa harmonía. Non se trata de edulcorar a situación do acoso, senón de potenciar o valor da empatía para comprender que o comportamento da cativada, moitas veces, non se corresponde coas súas emocións, sentimentos e pensamentos reais. Nuna actúa ben ao compartir coa súa nai o que lle pasa e, á súa vez, a nai axúdaa ensinándolle comprensión a través desas lentes máxicas. Así, a nena intúe que o neno que a insultou, en realidade, ten a autoestima baixa, necesita cariño, compañía e ser aceptado polo resto. Deste xeito, desde unha posición proactiva, apoderada e valente, Nuna resolve a situación que vive na escola e aprende unha grande ensinanza para a vida: a empatía e a asertividade conxúganse de marabilla.

Invisible

de Eloy Moreno

ilustracións de Pablo Zerda

Ed. Nube de Tinta, 2022

48 p.

ISBN 9788418050022

Idade recomendada: +4 anos

No cole hai un neno que se chama MM ao que todos lle teñen medo. Por iso, cando lle rouba o dragón a algún compañeiro ninguén actúa, nin cando o acoso pasa a violencia verbal, relacional e física. Todos son testemuñas e están tristes, pero tamén teñen medo de enfrontarse a MM para non se converter nas súas próximas vítimas. En consecuencia, o seu compañeiro vaise illar, vai ir desaparecendo da comunidade escolar ata volverse case invisible.

Pero sempre hai alguén que pode cambiar as cousas: ese alguén será Veruca, que, farta da situación, ergue a voz para axudar ao seu compañeiro. Grazas ao amor e á solidariedade dos seus amigos o neno reaparecerá e, cando MM intente magalo de novo, todos o van defender. Porque todos merecemos respecto e amor.

Versión álbum ilustrado da famosísima novela xuvenil de Eloy Moreno. Terceiro volume da colección “Cuentos para contar entre dos” do mesmo autor, un proxecto que intenta reforzar o papel da mediación lectora, propoñendo historias que buscan entreter e ensinar mentres se crea un momento especial entre a infancia e as persoas mediadoras. Para iso, incorpóranse incentivos co fin de que a cativada participe por medio de preguntas, descubrimentos, identificación de emocións, praxe, actividades extras...

A historia en si mesma céntrase no papel dos observadores e as observadoras, intentando fomentar a empatía para que respondan a través dun mecanismo poderoso e eficaz: a solidariedade. Non aparecen persoas adultas nin se intenta facelas partícipes dun problema que se solucionará grazas á amizade e á implicación dos amigos e das amigas que deciden non permanecer máis impasibles e unirse para facerse máis fortes ante o agresor. Cómpre destacar, tamén, que é a propia vítima quen “redime”, dalgunha forma, ao propio agresor, demostrándolle co exemplo que todos merecemos amor e respecto.

Todos con Vanesa

de Kerascoët

Ed. Beascoa, 2018

32 p.

ISBN 9788448849498

Idade recomendada: +5 anos

Mentres Vanesa volve soa a casa despois de clase, un compañeiro métese con ela. Pero, por sorte, unha das súas compañeiras viu o ocorrido e decide que toda a clase debe facer piña para non deixala soa. Este libro preséntanos a historia dunha moza que sofre acoso escolar e dunha compañeira que, sendo testemuña, non está segura de como axudar. Explorando os sentimentos de desamparo e ira de quen presencia como maltratan a un compañeiro, os autores móstrannos, a través das expresivas ilustracións, como un só acto de bondade pode conducir a unha comunidade enteira a unirse para axudar ao que o necesita.

Crisantemo

de Kevin Henkes

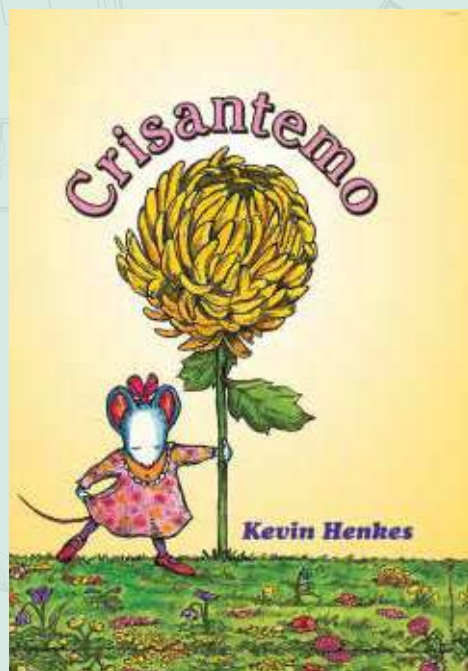
Ed. Entredos, 2022

40 p.

ISBN 9788418900549

Idade recomendada: +5 anos

Crisantemo sempre estivera feliz co seu nome, encantáballe, ata que comezou o colexio... Este álbum non é soamente unha historia clásica sobre o inicio do curso escolar, é ademais un conto divertido e sincero sobre as burlas, a autoestima e a aceptación e, sobre todo, unha homenaxe á individualidade. Relata experiencias que nenos e nenas poden vivir nalgún momento das súas vidas, e que poden superar con valentía e seguridade neles mesmos. Pero tamén, moitas veces, grazas ao poder positivo das mestras e mestres. Especialmente recomendado para ler o primeiro día de clase.

La voz del bosque

de Susanna Isern

ilustracións de Daniel Montero Galán

Ed. Cuento de Luz, 2022

32 p.

ISBN 9788418302961

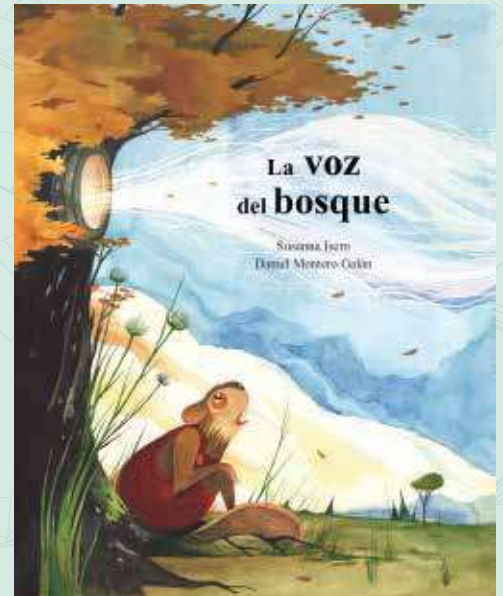
Idade recomendada: +5 anos

Castorciño era un animal solitario e introvertido, coas orellas caídas e a mirada triste e perdida. No colexio sentábase ao fondo, no bosque agochábase detrás dunha árbore e adoitaba camiñar fuxitivo, como se quixera pasar desapercibido. O pequeno Esquíu está intrigado, ten curiosidade por saber que lle pasa a Castorciño, e un día decide seguilo: entón descubrirá a verdade. Comprobará que o seu comportamento é debido ao continuo acoso de Xabaril.

Castorciño decide actuar, busca apoios entre os seus compañeiros, pero ao non atopalos, decide pregoalo aos catro ventos para que o saiba toda a poboación do bosque. Ao decatárense os adultos deciden tomar cartas no asunto e, finalmente, conseguen solucionar a situación. Castorciño xa poderá respirar tranquilo.

Cos personaxes dos coñecidos contos “Cartas en el bosque” e “Un misterio en el bosque”, a famosa escritora de libros infantís, Sussana Isern, preséntanos unha historia de acoso narrada a través de animais humanizados. Unha historia cos tres roles dunha situación de acoso perfectamente caracterizados: Castorciño como vítima, Xabaril como agresor e Esquíu como observador e protagonista do conto. A historia céntrase no papel da testemuña; como hai que actuar cando se observa un episodio de acoso? Ás veces é difícil para a infancia posicionarse, ata a Esquíu parece custarlle cando evita contarlle a verdade á nai de Castorciño. Por iso busca o apoio dos seus compañeiros que ou ben non se atreven a enfrontarse ao acosador, ou ben prefiren mirar cara a outro lado para non se converter eles mesmos en vítimas. Ata o propio Esquíu non se anima a denunciálo se non é baixo o anonimato de “La voz del bosque”. E entón si, cando os adultos toman partido, o resto das vítimas de Xabaril saen á luz e o agresor, humillado, pide perdón pola súa actitude. A mensaxe do conto é moi clara: se alguén observa unha situación semellante, o mellor é contarllo ás persoas adultas. Aínda que sexa mediante unha nota anónima.

Mención á parte merece o acompañamento do texto coas magníficas ilustracións do gran Daniel Montero, a base de acuarelas e rotuladores, para ambientar o bosque outonal onde se desenvolve a acción.

Un zorro en mi escuela

de Lola y Oliver Dupin

ilustracións de Ronan Badel

Ed. Juventud, 2024

32 p.

ISBN 9788426148681

Idade recomendada: +5 anos

Un neno ve ao lonxe unha raposa xogando con outros nenos no patio do colexio. Aínda que lle pareza raro, non se atreve a falar disto porque ninguén máis parece decatarse. Un día, a raposa comeza a axexalo como un depredador. Ao día seguinte insúltao por levar anteollos, despois empúrrao no recreo, rómpelle a mochila e ata lle pica o balón fóra da escola. Á raposa vánselle engadindo máis raposas que a volven máis forte: entón convértese en lobo, e máis tarde nunha manda de tigres. A situación vólvese tan insostible que o neno vence a súa resistencia inicial e acaba confesándollo á súa nai, quen tomará cartas no asunto falando coa mestra para solucionar a situación.

Un conto moi recomendable sobre o acoso escolar e a importancia de non achantarse para conseguir solucionalo. Malia a súa aparente sinxeleza, cada páxina está moi ben pensada para narrarnos con mestría como é que evoluciona unha situación de acoso escolar desde o comezo ata a resolución final, cando o neno decide contarllo ás persoas adultas. Excepcional a metáfora da raposa como depredadora que axexa a vítima, e como, ao unírense ao acoso máis escolares, esta se volve máis poderosa, converténdose nun animal cada vez máis feroz.

Ante o acoso, o protagonista primeiro decide ignoralo, sen resultado. Despois, prefire ocultalo por medo á incompreensión do resto: pensa que a situación é tan surrealista que ninguén o vai crer, nin sequera a súa nai.

Pero ante as dimensións desta cazaría, cando o acoso escolar xa traspasou as portas do colexio e o medo invade a súa vida cotiá, temendo pola súa seguridade persoal, o noso protagonista non ten máis remedio que contarllo á súa nai. Tamén se remarca, no final do libro, a idea de que “cando aparece unha raposa, sempre hai que avisarlles aos adultos. Se non, convértese nun tigre e atrae outros tigres”. Extraordinario xeito de expresalo.

Cómpre mencionar que o libro foi escrito a catro mans: por Oliver e a súa filla de 10 anos, Lola, e tanto a idea orixinal coma os personaxes foron concibidos pola nena.

¡Ponte mis gafas!

de Aurora Soto Díaz e José Losa Pérez
ilustracións de Esther Voltà

Ed. El Dodo Lector, 2020

48 p.

ISBN 9788412236804

Idade recomendada: +5 anos

Lucía é unha nena que comeza a ter problemas de visión e ten que pór lentes. Está moi preocupada, non quere levalas porque pode ser obxecto de burlas na clase e ten medo a perder os seus amigos. Ao pór as lentes, Lucía ve como algúns dos seus compañeiros se burlan dela, pero outros compañeiros, con todo, danse de conta da crueldade destas accións e deciden apoiar a Lucía. Grazas ao apoio destes, a súa familia e a súa mestra, Lucía poderá facerlle fronte a esta situación. Unha fermosa historia para dicir “non” ao acoso escolar e ensinar valores educativos. Un libro adecuado para traballar diferentes aspectos da intelixencia emocional, con recursos educativos e enigmas.

Color carne

de Desirée Bela-Lobedde
ilustracións de Lydia Mba

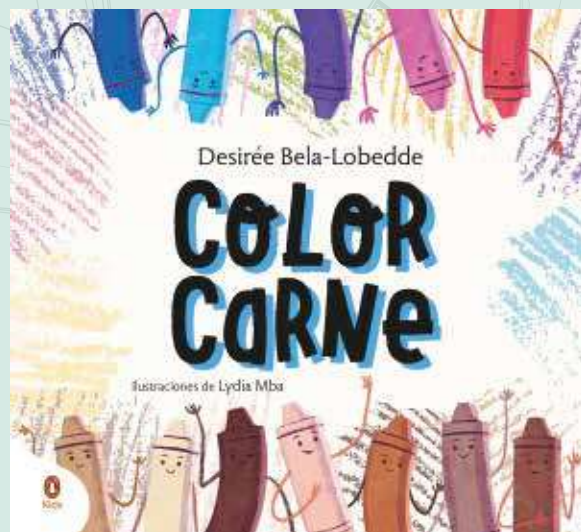
Ed. Penguin Kids, 2022

48 p.

ISBN 9788418817014

Idade recomendada: +5 anos

Chega o primeiro día de cole e todas as cores están moi ilusionadas: por fin saíran da caixa e poderán pintar os debuxos dos nenos! Cor Amarela pintará o sol do verán, Cor Azul o mar e as ondas, Cor Vermella un coche rapidísimo... E Cor Carne? Nesta entrañable historia, os máis pequenos aprenderán que hai mil e un tons de pel e que existen tantas cores como realidades. Con este conto escrito por Desirée Bela-Lobedde, a autora de “Ser mujer negra en España”, os nenos crecerán na tolerancia e celebrarán que todos somos igual de diferentes. Unha obra contra o racismo e o abuso nos colexios.

El jardín de los abrazos

de José Antonio Luengo

ilustracións de María Jesús Santos

Ed. Sentir, 2017

48 p.

ISBN 9788426725912

Idade recomendada: +5 anos

No colexio, Tesa observa durante o recreo que o seu amigo Víctor está só e chorando. El non quere dicirlle que lle pasou, pero Tesa observa despois como algúns compañeiros se meten con el e lle fan mofa, mentres outros miran impasibles, sen facer nada. Tesa está asustada, pero saca forzas e páralles os pés pedíndolles que o deixen en paz. Despois, fala coa profesora para contarlle o que pasa e, máis tarde, tamén fala cos seus propios pais para compartilo. Grazas ao talante de Tesa, a nena conseguirá que o profesorado actúe co fin de acabar co acoso contra Víctor. Ademais, empregarán esa lamentable situación para traballar a intelixencia emocional de todo o alumnado.

Un conto excepcional para previr o acoso escolar, promover un bo trato nas relacións e desenvolver a intelixencia emocional, escrito polo psicólogo e catedrático de ensinanza secundaria, José Antonio Luengo Latorre. O conto exemplifica con claridade como actuar ante unha situación de abuso, destacando a postura da asertividade, a necesidade de que as testemuñas denuncien ou a comunicación cos maiores. Destácase tamén o xeito de enfocalo dos adultos que, a través dunha postura de comprensión, diálogo e amabilidade, conseguirán resolver o conflito dunha forma satisfactoria para todos.

O álbum pertence á interesante colección “Senticuentos”, unha escolma de obras que axudan a previr, entender, promover e fomentar condutas e pensamentos emocionalmente intelixentes. O principal desafío da colección é achegarse ás problemáticas ou situacións complicadas que poden acontecer na infancia, a través da linguaxe clara, sinxela e divertida. Ademais da lectura ficcionada, o libro propón numerosas preguntas en cada páxina para que a cativada responda; tamén hai debuxos, adhesivos e un xogo de busca para facilitar a mediación lectora entre a persoa adulta e o menor. Ao final do conto propóñense interesantes recomendacións para facilitar que os adultos xestionen o tema do acoso escolar, desde a perspectiva do profesorado e das familias.

Malena Ballena

de Davide Cali

ilustracións de Sonja Bougaeva

Ed. Libros del Zorro Rojo, 2018

32 p.

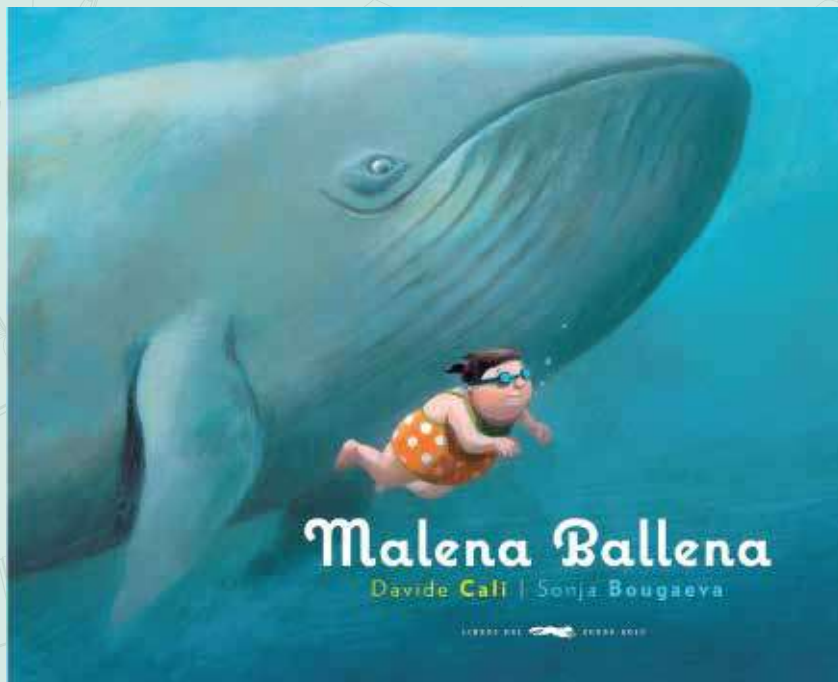
ISBN 9788492412594

Idade recomendada: +5 anos

Malena vai a clase de natación os mércores e non o pasa nada ben. O resto do alumnado métese con ela porque é de talle grande. Cando se tira á piscina, frustrada, provoca que a auga se axite e moitos berran: “Malena es una ballena!”. Por este motivo, non lle gusta a piscina, nin nada; prefire a soidade. Pero o seu profesor de natación acaba dándolle un bo consello: todos somos o que pensamos que somos. E, ás veces, podemos mudar as cousas, simplemente cambiando o noso pensamento. Este excelente consello vai provocar un cambio fundamental na vida de Malena, xa que comezará a enfrontarse a distintas situacións con máis autoestima, conseguindo resultados sorprendentes. Mesmo lle vai coller o gusto a salpicar na piscina.

Unha historia con moito encanto, en gran medida, grazas á súa entrañable protagonista. O álbum representa unha viaxe desde a baixa ata a alta autoestima dunha nena que conseguirá vencer o acoso verbal dos seus compañeiros, pero tamén outros medos e dificultades que lastraban a súa vida diaria. Cómpre entendelo como un conto diferente dentro da temática do acoso escolar, pois a súa protagonista emprega o recurso da autoaceptación co fin de contrarrestalo. É dicir, ao comezar a crer en si mesma, nas súas calidades e características diferenciadoras (que os demais utilizaban para acosala) e observándoas como un trazo positivo da súa persoa, Malena desarma a burla; ata chega a rirse dela. Por iso, non é necesario que a historia continúe para amosarnos que o resto do alumnado deixará de mofarse: xa o intuimos.

Marabilloso o traballo do multipremiado autor suízo con esta historia de superación persoal e magníficas ilustracións da artista rusa Bougaeva, que nos introducen no onírico mundo interior da protagonista.

Rojo o Por qué el bullying no es divertido

de Jan De Kinder

Ed. Tramuntana, 2017

40 p.

ISBN 9788416578849

Idade recomendada: +5 anos

A protagonista deste conto decatouse de que o seu compañeiro Tomás se pon colorado pola vergoña que sente e, sen quere-lo, espalla esta idea. Ao principio, comeza como unha broma que pasa dun a outro, pero esta crece. Tomás vaise afundindo a medida que o impulsivo Pablo sube de nivel: primeiro fai mofas a berros, logo aparecen os empurróns... Tomás acaba no chan, todos queren que a cousa pare, pero Pablo non está disposto a frear. A rapazada tenlle medo á forza de Pablo e cala. A profesora pregunta na aula se alguén viu algo e, malia que todos semellan mirar cara a outro lado, ao final, a protagonista decide falar, pero non vai estar soa. Incluso cando Pablo intente amañar contas con eles no patio, os compañeiros uníranse novamente para facerlle fronte. E contra todos xuntos Pablo non pode.

Unha historia sinxela que presenta con grande acerto como unha broma inocente pode converterse nunha situación de acoso. Só é preciso que a mecha prenda e, claro, alguén a quen que lle guste o incendio... Os personaxes están perfectamente trazados. A vítima, Tomás, aparece como un neno vergoñento, aparentemente solitario e indefenso. O agresor, Pablo, descrito como un neno que aproveita a oportunidade de afianzar a súa posición de poder denigrando ao resto, carente de empatía, e que non sabe cando cómpre parar. E as testemuñas, que ao comezo, participan da chanza, pero rapidamente se arrepiñen ao veren que xa non poden deter o agresor; e que primeiro dubidan por medo a se converter tamén en vítimas, mais despois empezan a animarse a deter a inxustiza grazas á solidariedade do grupo. O conflito resólvese de dous xeitos: primeiro, grazas a esa solidariedade entre os compañeiros que deciden non permanecer indiferentes ante as actitudes do agresor; e, segundo, grazas á participación da profesora, que puido ver algo, pero non todo, e anima o alumnado a que testifique coa finalidade de nomear o culpable.

Alén disto, cómpre destacar as magníficas ilustracións deste autor belga, que emprega a base da cor vermella para resaltar tanto a vergoña de Tomás coma a violencia de Pablo. En definitiva, unhas imaxes excepcionais e un deseño de gran calidade.

Érase dos veces el patito feo

de Belén Gaudes e Pablo Macías
ilustracións de Nacho de Marcos

Ed. Cuatro Tuercas, 2016

24 p.

ISBN 9788417006006

Idade recomendada: +5 anos

Este conto mostra como só debería cambiar quen non respecta a diferenza, e non a persoa que é diferente. Para os autores, o clásico conto do “Patiño Feo” é un conto horrible, pois en realidade trátase dunha historia de bullying, de acoso ao diferente, que só se soluciona cando o patiño se converte nun cisne. Non se mostra o que se debería facer (como sinalar os agresores), senón que se concibe o patiño como vítima e non se dá validez á súa diferenza, ao contrario. Por iso, esta nova versión do conto clásico é unha oportunidade para falar na casa sobre o acoso escolar, dar ferramentas para combatelo e acompañar a quen o sofre.

Mi amigo extraterrestre

de Rocio Bonilla

Ed. Beascoa, 2017

48 p.

ISBN 9788448847838

Idade recomendada: +5 anos

Un neno extraterrestre chegou de intercambio ao colexio de Tomás. O pobre non entende moi ben como funcionan as cousas na Terra e sorpréndese constantemente por algúns comportamentos, como aquel día no recreo en que un neno maior intimida a un pequeno para que lle dea o seu bocadillo, ou aqueloutro no que os amigos de Tomás se rín dun compañeiro porque está a xogar coas nenas... Inxenuamente, o extraterrestre pregunta todo o tempo o porqué destes comportamentos a Tomás. Tomás pensa que as cousas sempre se fixeron desta maneira e non podemos facer nada para cambialas... Ou si? Podería Tomás cambiar as cousas se o propuxese? Un conto que axuda a reflexionar sobre a responsabilidade dos nosos actos e dos nosos silencios, e sobre a necesidade de non permitir que os demais pensen por nós.

Oliver Button é unha nena

de Tomie dePaola

Ed. Kalandraka, 2020

48 p.

ISBN 9788484641728

Idade recomendada: +5 anos

Oliver Button é diferente ao resto: a el non lle gusta facer as cousas que se supón que deben facer os nenos varóns. Non se lle dá ben xogar á pelota e os seus compañeiros tampouco o escollen para formar parte dos seus equipos de fútbol ou baloncesto. A el o que lle gusta é o salto á corda, pasear polo monte, ler, debuxar, xogar con bonecas, disfrazarse e, especialmente, bailar. E, por iso, no cole insúltano e chámanlle “nena”.

Os seus pais están preocupados e, co obxectivo de que se relacione e faga máis exercicio, vano matricular en clases de baile. Isto fai que a situación na escola empeore, porque para os rapaces maiores bailar é unha cousa de nenas. Pero Oliver non se acovarda, e segue bailando e practicando para o concurso de talentos co apoio do profesorado e da súa familia. Malia que non consegue gañar o certame, todos van estar moi orgullosos da súa actuación e ata os seus compañeiros do colexio acaban aprendendo que o talento de Oliver non ten xénero.

Un clásico da literatura infantil sobre a tolerancia, que foi publicado orixinalmente polo autor en 1979 a partir da súa propia experiencia e, desde entón, foi continuamente reeditado. Moitos poderemos atopar paralelismos evidentes co filme “Billy Elliot”, mais este está baseado na obra de teatro “Dancer” do seu guionista Lee Hall, quen tamén tomou a inspiración do libro “Step by step” da fotógrafa Sirkka-Liisa Konttinen. Se o mediador pode acceder a estas obras complementarias, sen dúbida, a experiencia arredor do libro será moito máis enriquecedora.

Hai que destacar deste conto a personalidade do protagonista: ao non practicar os deportes e os xogos habituais do resto dos nenos nunha sociedade que reproduce os estereotipos de xénero, sofre o rexeitamento dos seus compañeiros. Ata do seu pai, que procura inutilmente que Oliver “encaixe” e que sexa “coma o resto”. A pesar da incompreensión, Oliver, un neno cunha autoestima moi saudable, confía en poder seguir o seu propio camiño e superará as dificultades bailando. E incluso os seus compañeiros da escola acabarán recoñecendo que estaban equivocados.

Rugido de león

de María Quintana Silva

ilustracións de Teresa Ramos Chano

Ed. Tramuntana, 2019

32 p.

ISBN 9788417303327

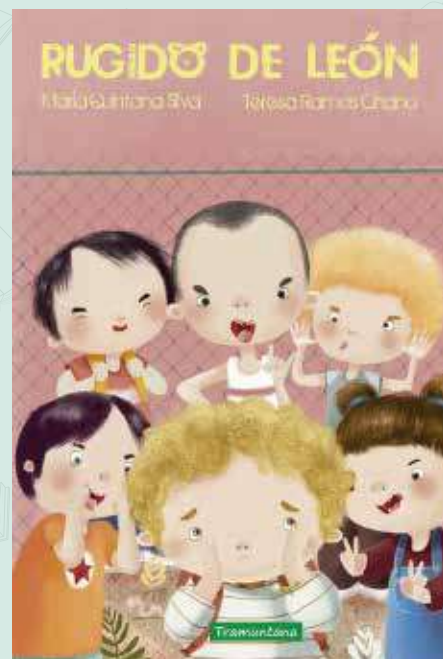
Idade recomendada: +5 anos

O pequeno Leo perdeu a voz despois dun choque emocional no cole. O seu compañeiro Iago, molesto por perder nun xogo, acúsao perante o resto da clase de facer trampa. Mentira. Pero a impresión deixou a Leo incapaz de pronunciar palabra, de protestar, de defenderse, de comunicarlle ese incidente ás persoas adultas. Iago cada vez vaine tratar peor: roubos de bocadillo, violencia verbal e física... E o peor é que o resto do alumnado comeza a secundar o acoso ata que Leo acaba totalmente só e marxinado.

Ata que aparece un neno novo no cole: Ringo. Un neno especial, amante da batería, coa autoestima alta e as cousas moi claras. A Ringo non lle importa estar só porque fai moito barullo coa batería, mais acaba facéndose un bo amigo de Leo. Cando Iago aparece para intentar separalos, Ringo deféndeo con asertividade, e entón Leo recupera a voz reclamando o respecto que merece. Finalmente, o acosador quedará só por mor da súa actitude instigadora e o que antes era un dúo musical composto por Leo e Ringo acabará converténdose nun grupo máis numeroso de nenos e nenas que xa non teñen medo a facer barullo e alzar ben a súa voz para ser escoitados.

Un estupendo libro sobre o acoso desta multipremiada escritora madrileña, licenciada en Comunicación Audiovisual e especialista en Escritura de Contidos para nenos pola escola Bottega Finzioni de Bolonia. A historia narra perfectamente o sentimento de impotencia e soidade dun neno que sofre acoso ata o punto de perder a voz; é dicir, a capacidade de defenderse e comunicarse co resto. Magníficas tamén as ilustracións, con eses planos contrapicados e enreixados para representar o ambiente emocionalmente carcerario no que vive Leo. E excelente, tamén, a descrición que se fai dunha das solucións máis efectivas que hai para resolver as situacións de acoso escolar, como é o establecemento de amizades achegadas, pois está demostrado que a cativada rodeada de amizades ten menos probabilidades de sufrir acoso que aquela máis solitaria.

Que dúbida cabe que Ringo (espelido batería como Ringo Star) lle ensinará a Leo a aceptarse tal e como é. Outro mecanismo, a autoaceptación, moi eficaz para defenderse das situacións de acoso.

¿Qué te ha pasado?

de Josep Gregori

ilustracións de Seta Gimeno

Ed. Algar, 2021

24 p.

ISBN 9788491424673

Idade recomendada: +5 anos

Martín ten seis anos e, ultimamente, estanlle pasando cousas raras no colexio: tira co reloxo que herdou do seu avó cando se estraga, volve coa roupa rota ou coa mochila esnaquizada, chega cunha fame negra malia levar un bo bocadillo para o recreo, aparece con feridas nos xeonllos e xa non veñen os seus amigos a visitalo. Que estará a pasar? O rapaz parece ter unha explicación convincente para todo, pero a súa avoa dubida. Morta de curiosidade, achégase á escola e alí decátase do que está sucedendo: Martín está sendo acosado. Cando os seus pais son informados acoden ao colexio para falar con Martín e co profesorado; así, todos xuntos acabarán resolvendo esa desgraciada situación que estaba padecendo o cativo.

Unha historia sobre o acoso escolar escrita polo profesor, editor e autor de libros infantís valenciano, Josep Grigori. O álbum achéganos unha visión creativa da situación do acoso escolar, centrada na relación intrafamiliar que pode establecer un neno acosado coa súa contorna. Martín sofre acoso físico e relacional por parte dos seus compañeiros de colexio, e ningún adulto é consciente xa que o neno oculta intencionadamente a súa circunstancia. Por vergoña, normalmente. Un erro, pois alertar ás persoas adultas é unha das solucións máis eficaces nun contexto de acoso. É máis, o neno está sendo marxinado, séntese só, e o feito de non poder recibir o apoio e o afecto que podería proporcionarlle a súa familia provoca que se sinta aínda máis illado. No momento no que a avoa descobre que están abusando de Martín, a situación resólvese rapidamente e de forma satisfactoria, o que reforza na persoa lectora o concepto de que mentir e ocultarlle os feitos ás persoas adultas nunca é unha boa idea.

Malia que as ilustracións son sinxelas, o discurso é moi creativo: encántanme eses globos que ilustran as “mentiras” de Martín na páxina contraria, a dobre realidade que separa o muro do colexio ou como en dúas páxinas se recuperan as verdadeiras situacións que lle tocou vivir a Martín. Moi imaxinativas e atinadamente iluminadoras.

Toño se queda solo

de Thierry Lenain

ilustracións de Delphine Durand

Ed. Edelvives, 2024

31 p.

ISBN 9788426348517

Idade recomendada: +5 anos

Ao comezo Toño tiña un gran grupo de amigos e amigas e todo o mundo o recoñecía como o xefe. Pero, despois, decatáronse de que era bastante raro. Toño tiña unhas ideas moi intolerantes, xa que non aceptaba a ninguén diferente. Á nena nova, Kelifa, non a quería no grupo porque era árabe e non española. Entón, Lao foise do grupo porque el era de orixe chinesa. Manuel tamén marchou porque, segundo Toño, todos os devanceiros dos membros do grupo tiñan que falar español, e o seu avó falaba portugués. As nenas tamén se foran por protestar. A Benxamín chamouno “gordecho” e marchou co resto. Tamén Tarik e Mateo porque non querían pegarlle a ninguén baixo o mando de Toño e, finalmente, Xerónimo, pois era o derradeiro. Así que Toño quedou rabeando, só no grupo consigo mesmo, porque non quería a ninguén que non fose coma el.

Este conto retrata con simpatía e realismo unha actitude moi recorrente na cativada que acaba abusando dos seus compañeiros: a intolerancia cara ao diferente. Marxinar á persoa distinta impedíndolle entrar nun grupo. Afortunadamente, a historia desenvólvese pacificamente e, pouco a pouco, todos se van decatar de que esa actitude é completamente irracional. Ata tal punto que Toño, que antes era o xefe do seu grupo, vai quedar só porque todos renegan da súa actitude. Incluso ao final, a nena nova, que fora rexeitada por Toño, acaba por tenderlle a man pedíndolle que depoña a súa actitude e vaia xogar co resto. Inutilmente, claro.

Thierry Lenain é un profesor e recoñecido autor de contos francéss. Nos seus libros trata diversos temas complexos sobre a problemática infantil e xuvenil actual: no primeiro deles escribiu “Francia é de todas as cores... recorda ao arco da vella”, para recalcar a importancia de ser tolerante. Cómpre destacar que o dito libro está adaptado ao caso español.

La pandilla de los 11

de Rocío Bonilla

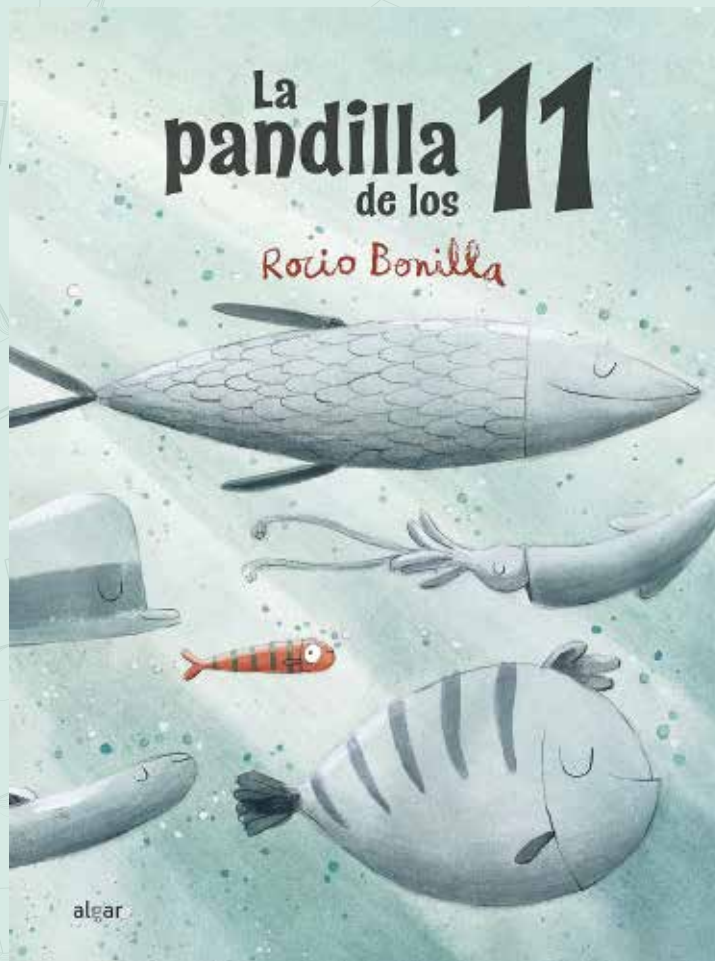
Ed. Algar, 2022

48 p.

ISBN 9788491425601

Idade recomendada: +5 anos

Unha historia valente sobre os límites do medo e o respecto nas relacións de amizade. Está protagonizado por un peixiño que se dá de conta de que unha cuadrilla que é temida non é unha verdadeira cuadrilla, porque nas cuadrillas de verdade, cada cal conta e todo o mundo é respectado. Cando o convidaron a unirse a aquela cuadrilla, Benjamín sentiuse importante. Era extraordinario formar parte da cuadrilla dos 11, todo o mundo os admiraba e respectaba! Pero tratábase dunha admiración verdadeira ou simplemente lles tiñan medo? Benjamín tiña que tomar unha decisión: seguir sendo o peixe número 11 ou defender a amizade e o verdadeiro respecto. Unha historia sobre a forza do grupo e a importancia do pensamento e as decisións que tomamos como individuos.

La niña más pequeña de toda la escuela

de Justin Roberts

ilustracións de Christian Robinson

Ed. Alba, 2018

32 p.

ISBN 9788490653821

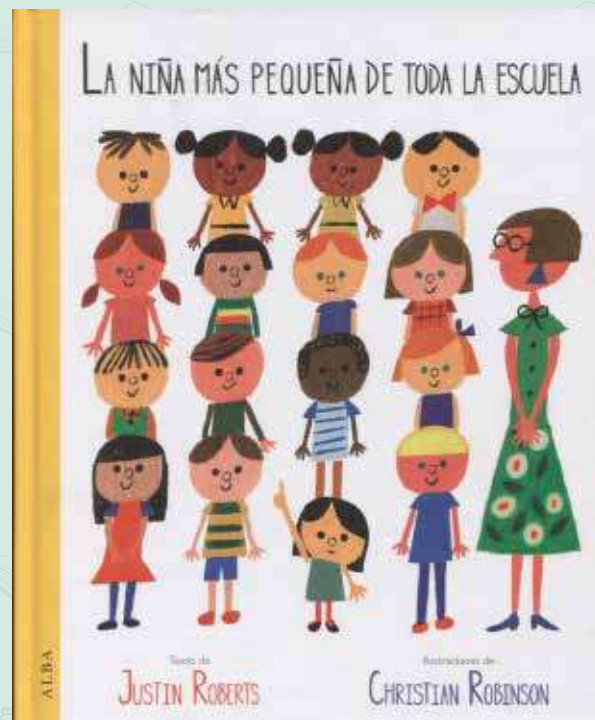
Idade recomendada: +6 anos

Sally McCabe é unha nena que pasa totalmente inadvertida, quizais polo seu tamaño: é a rapaza máis pequena de todo o colexio. Pero a súa aparente “transparencia” permítelle axexar todo: desde as chaves do conserxe ata os continuos abusos que teñen lugar no patio do recreo. Malia o seu tamaño, Sally é unha nena valente, afouta, e un día cánsase e decide plantarse no comedor diante de toda a escola: observou cousas moi feas e está farta! Quere que paren de magoarse uns aos outros! Aproveitando a oportunidade, Sally failles fronte a todos os abusóns e, así, todo o alumnado se decata de que unha nena, por moi pequena que sexa, pode lograr cambios moi grandes.

Fermoso conto que pon o foco sobre o papel das testemuñas do acoso. A pequena protagonista, a pesar do seu tamaño e fragilidade, é a máis valente do colexio porque foi capaz de enfrontarse en conxunto a todos os que fan dano. Sally é unha muda testemuña de distintas situacións de acoso e ten a vontade de frealo denunciando, sen acusar a ninguén en concreto, simplemente dando un paso adiante e evidenciando a estupidez desa conduta colectiva que tanto dano lles fai a todos. Un paso aparentemente pequeno, pero que conseguirá a adhesión multitudinaria de todos e todas, logrando que o clima escolar cambie radicalmente para mellor. Bravo pola pequena Sally!

Este conto foi Premio Libro del año al mejor álbum ilustrado 2018, outorgado pola Asociación de Librerías de Madrid, polas magníficas ilustracións (aparentemente infantís) do multipremiado artista Christian Robinson, no seu día o máis cativo e tímido da súa escola, que no epílogo agradece a unha tal Yvonne “por defendelo” (quizais unha referencia autobiográfica?).

Cómpre destacar tamén, como curiosidade, que o autor dos textos, Justin Roberts, é unha importante figura do panorama musical para o público familiar en EUA, de feito, no seu currículo conta con cinco nominacións aos Premios Grammy

Willy el Campeón

de Anthony Browne

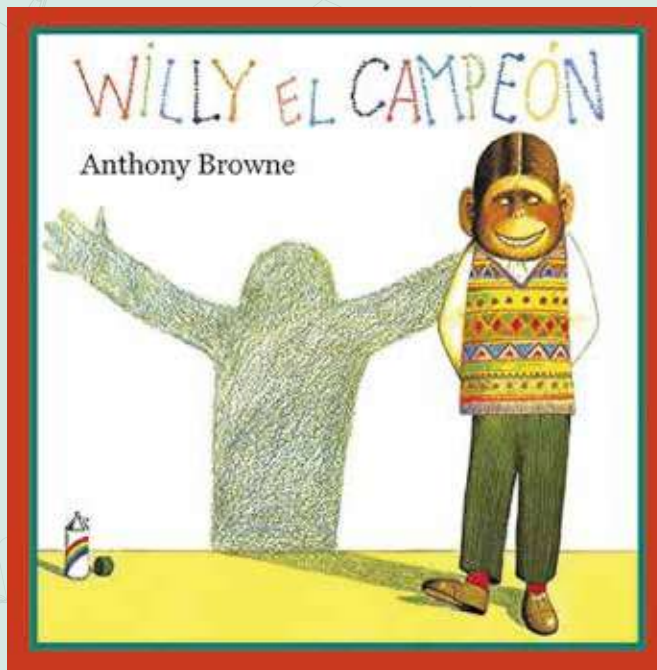
Ed. Fondo de Cultura Económica, 1992

32 p.

ISBN 9789681639099

Idade recomendada: +6 anos

Willy parecía non ser bo para nada. Gustáballe ler, escoitar música e camiñar polo parque coa súa amiga Millie; pero a pesar de que se esforzaba, non era bo nin para o fútbol nin para moitas outras cousas. E por iso era o obxecto de burla dos seus compañeiros. Pero un día a casualidade fará que todo cambie. Un álbum que xira ao redor da baixa autoestima e os problemas de convivencia.

Willy y Hugo

de Anthony Browne

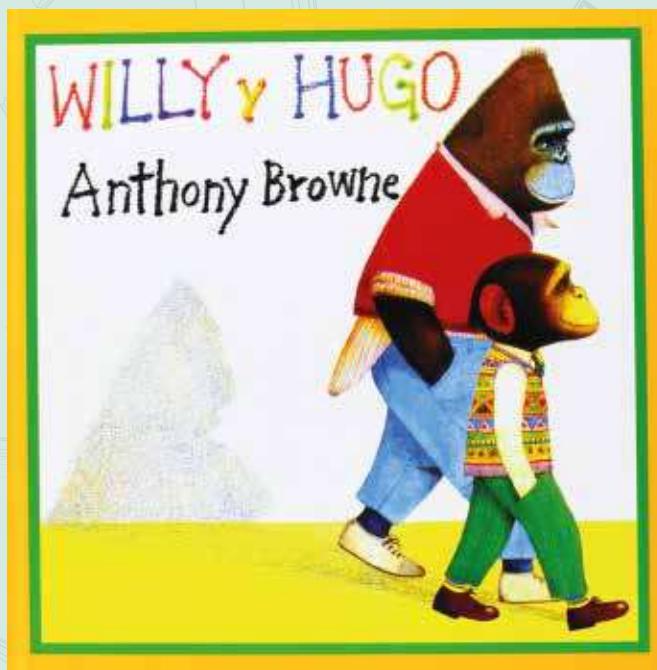
Ed. Fondo de Cultura Económica, 1993

23 p.

ISBN 9789681642716

Idade recomendada: +6 anos

Willy regresa cunha nova historia nos especiais de “A la orilla del viento”, onde atopará un vello inimigo e fará un novo amigo. Willy é un neno solitario porque ninguén o acepta no seu grupo: cren que é demasiado torpe. Pero ao coñecer ao enorme Hugo todo cambiará. Ambos os dous son máis semellantes do que parecería nun principio, porque comparten moitas cousas, ata os problemas persoais que teñen co resto. Un álbum para tratar os problemas de convivencia.

Mochilas

de Lyona (Marta Puig)

ilustracións de Marcus (Marc Torrent)

Ed. Baobab, 2021

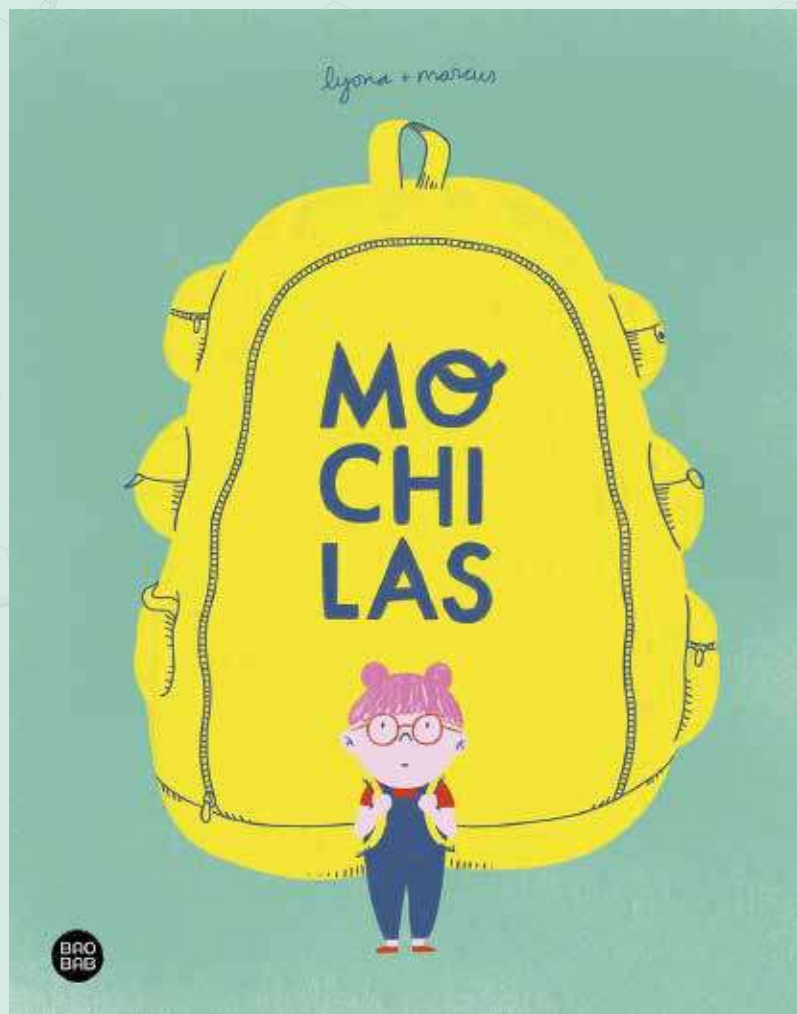
40 p.

ISBN 9788408238980

Idade recomendada: +6 anos

A pequena protagonista, Lis, vive nunha casa moi atarefada onde quizais non reciba toda a atención que necesita. Todas as mañás garda na súa mochila do cole os xoguetes que quere compartir coas súas supostas amigas. Sen decatarse, garda tamén sentimentos como a tristeza, o medo e a vergoña, porque Lis sofre un acoso continuo por parte das súas compañeiras. Pero chega un día no que o peso da súa mochila xa resulta insoportable e, entón, os seus compañeiros axúdana a liberalo, descubriendo que nas actitudes máis intolerantes tamén se pode agochar o sufrimento.

Un conto estupendo para tratar o tema do acoso escolar, onde se presentan os tres actores posibles nun caso de abuso: a vítima directa, as testemuñas e os acosadores. Os tres aparecen perfectamente caracterizados nas súas actitudes, expresións e formas de actuar. As nenas acosadoras van evolucionando, desde o acoso máis cruel cara a protagonista ata a empatía coa vítima, á que finalmente lle acaban pedindo perdón pola súa conduta. Resulta moi interesante como o conto acaba amosando que todos os nenos e nenas poden ter os seus propios problemas, medos e frustracións. Do final da obra cómpre destacar a solidariedade entre todos os compañeiros e a forma na que se expresan con sinceridade, que se constitúe como un mecanismo liberador.

¡Así no se juega!

de Carmen Sara Floriano, Fausto Giles,
Isabel Orjales y Rubén Toro
ilustracións de Víctor González

Ed. CEPE, 2019

36 p.

ISBN 9788478698141

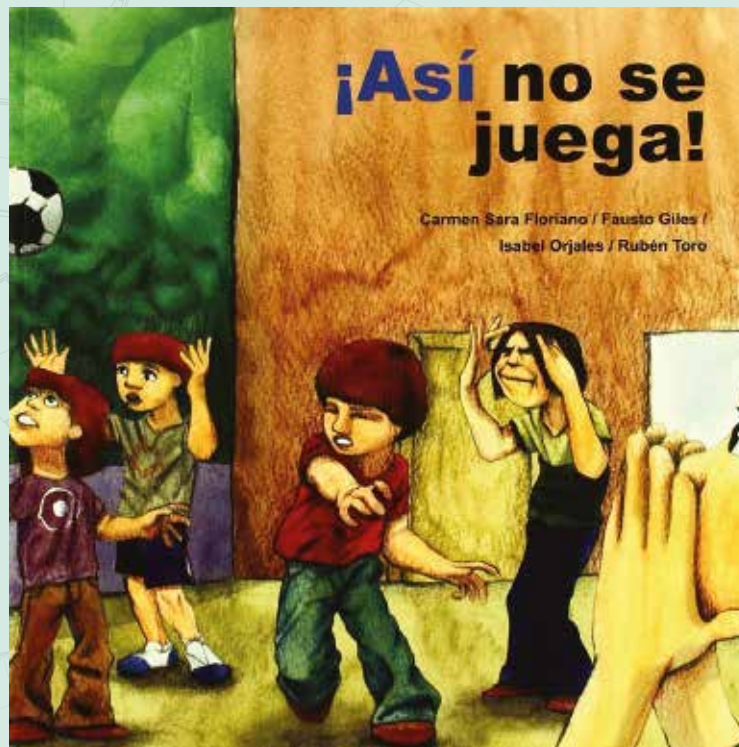
Idade recomendada: +6 anos

Javi é un cativo impulsivo e inqueda, sempre intenta ser o centro de atención no colexio. Fala e fai o pallaso durante as clases, molesta os demais no recreo e, cando o convidan a xogar á pelota, pode tirar a bóla fóra do muro simplemente para que todos reparen nel. Non deixa de dar problemas. Afortunadamente, ten un profesor comprensivo que lle ensina a destacar polas súas virtudes e non polos seus defectos. Grazas a isto, Javi conseguirá o que desexa (ser o centro de atención) pero a través das súas calidades positivas.

Libro quinto da colección “Cuento contigo”, unha serie de contos para a infancia de entre 5 e 13 anos, especialmente para aquela máis inqueda, máis impulsiva, que teña máis dificultades para controlar as súas emocións ou, mesmo, para aquela á que lle resulta máis difícil poñerse na perspectiva dos demais e que necesita un adestramento en habilidades sociais.

Este conto, en concreto, está dirixido a aqueles nenos e nenas que teñen dificultades para conseguir destacar entre os seus compañeiros polas súas calidades positivas, o que ás veces pode conducirlos a entrar nunha cadea de “malas actuacións” en público. Frecuentemente, esta cativada insegura que necesita aprobación social pode acabar forzando situacións de superioridade sobre outros rapaces que considera máis débiles, derivando en situacións de acoso. Por este motivo, aínda que o conto non se refira especificamente ao bullying, si existen paralelismos entre ambos os dous perfís. E non é habitual atopar libros infantís que poidan estar enfocados no rol do neno abusador.

A lección do conto, o que intenta (e consegue) inculcarlle o mestre a Javi é que sempre é mellor que se fixen nun polo que fai ben que polo que fai mal. E, deste xeito, mellorarán as relacións persoais do neno e o ambiente escolar en xeral.

Talía y su tía María vencen el acoso en el cole

de María Gutiérrez

ilustrado por Garoé Sentís e Coral Pizarro

Ed. Bellaterra, 2018

30 p.

ISBN 9788472908895

Idade recomendada: +6 anos

Unha nube negra persegue a Talía. A nena non é feliz, está triste, chora desconsolada, non quere comer nin ir ao cole, e ninguén sabe ben que é o que lle pasa a Talía. A realidade é que os seus compañeiros de clase se burlan dela, tíranlle do pelo, dinlle cousas feas e rómpenlle o material. Pero a visita da súa entrañable tía María axudaraa a comprender o que está a suceder, a deixar de avergoñarse por iso e a liberarse do acoso ao que a someten os seus compañeiros e compañeiras de clase.

Talía y su tía María vencen el acoso en el cole

Escrito por María Gutiérrez
Ilustrado por Garoé Sentís y Coral Pizarro

Edicions Bellaterra

El secreto de Luis

de Mario Ramos

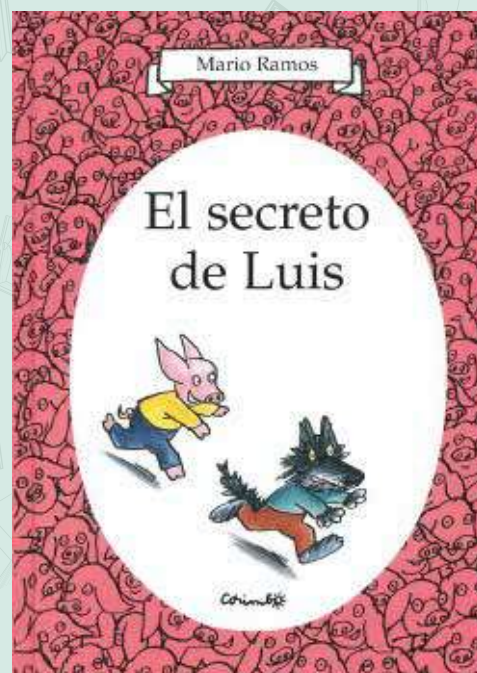
Ed. Corimbo, 2012

56 p.

ISBN 9788484704638

Idade recomendada: +6 anos

Luís, un mozo lobo, acaba de chegar a un colexio para porquiños. Todos o observan e comentan “Dá un pouco de medo, parece malo, seguro que cheira mal”, murmuran. Luís está só e parece triste. Como conseguirá facerse un oco neste mundo de porquiños? Un conto que dá a volta ás tornas para falarnos sobre os prexuizos, o rexeitamento do grupo e os abusos no colexio.

¿Qué le pasa a Uma?

de Raquel Díaz Reguera

Ed. NubeOcho, 2017

31 p.

ISBN 9788494633324

Idade recomendada: +6 anos

“Que lle pasará a Uma?” Pensan os seus pais cando ela se pecha nun silencio interminable e a mirada perdida. Ela responde que non lle pasa nada e os seus pais pensan que quizais se estea facendo maior. Pero non é iso: Uma está triste e non quere ir ao colexio porque ninguén xoga con ela, ninguén a mira, todos a ignoran e ela séntese moi soa. Pero a súa profesora, Mercedes, descobre o que está a pasar (os seus compañeiros ignórana porque é “rara”) e traballará, nunha aula colectiva, o que significa ser “diferente” e “único” para eles.

Este conto fai parella con outro publicado pola mesma editorial: “¿Qué le pasa a Nicolás?”, do que atoparedes unha recensión máis adiante. É un álbum que trata o acoso exercido non dende a violencia física nin verbal, senón dende a marxinación e a exclusión social dunha persoa considerada diferente polo resto. A exclusión do grupo pode ser unha das peores formas de acoso escolar porque supón o illamento da vítima, que é condenada á soidade. Neste caso, Uma non responde da mellor maneira, pois non llo comunica ás persoas adultas, mesmo cando lle preguntan polo seu estado. É normal que as vítimas sintan vergoña e prefiran ocultar a situación. Pero a súa implicada profesora recoñece que é o que está pasando e, para solucionalo de forma exemplar, non recorre á reprimenda ou ao castigo, senón á razón e aos sentimentos. A través dunha clase maxistral faralle ver a todo o alumnado que ser “raro” non é máis que ser “único” e isto non é negativo, todo o contrario, pois se non temos personalidade, non temos identidade. Mediante a comprensión do feito da diferenza practícase a tolerancia e a empatía, e de aí a neutralizar o acoso exercido contra o “raro” vai un paso. Neste sentido, a profesora Mercedes actúa excelentemente.

Ademais do texto e da forma de narralo, excepcional, cómpre destacar as marabillosas ilustracións da sevillana Raquel Díaz, licenciada en Belas Artes, Deseño Gráfico e Ilustración Dixital, música e fecunda escritora de contos infantís. Os álbums de Reguera adoitan orbitar arredor de temas como a igualdade, a autoestima, as emocións e os sentimentos. Sempre son contos que teñen algunha lección e unhas ilustracións fantásticas, como o que acabamos de comentar.

Oreallas de bolboreta

de Luisa Aguilar

ilustracións de André Neves

Ed. Kalandraka, 2024

32 p.

ISBN 9788484646624

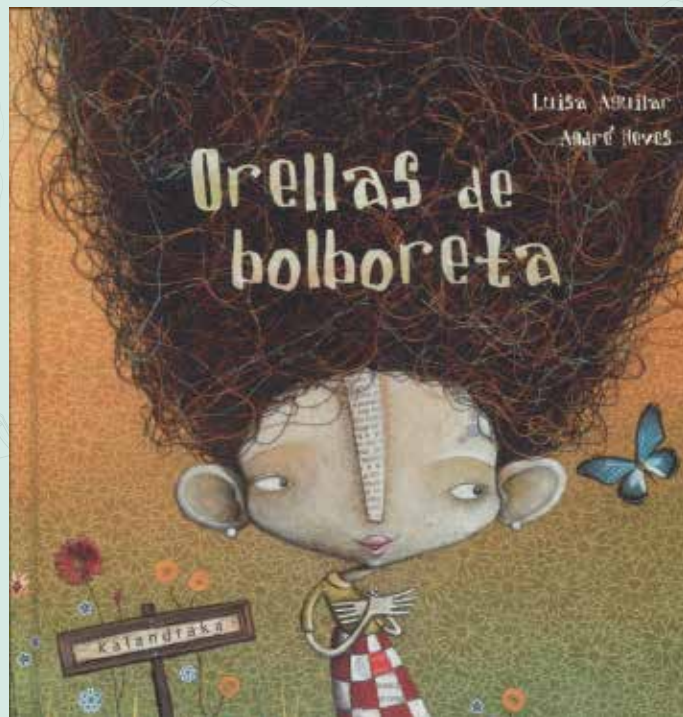
Idade recomendada: +6 anos

Mara é obxecto de burla polo resto da cativada por mor dos trazos persoais que a fan diferente. Pero eses mesmos trazos poden verse de forma negativa ou positiva. Os seus compañeiros obsérvana cunha mirada ategida de prexuízos e, por iso, Mara convértese en obxecto de parodia constante. Pero lonxe de frustrarse ou entristecerse, grazas ao apoio incondicional da súa nai, Mara desfruta dunha autoestima excelente. Como pode aceptarse tal e como é, Mara logra converter os insultos en gabanzas.

Un álbum cheo de poesía e cor. Realmente cando un neno se converte en vítima de acoso, calquera cousa lle pode resultar un motivo de fustrigamento. Ter as orellas máis grandes como Mara, o cabelo revolto, a roupa, os obxectos persoais... Este libro ensina que nada pode ser empregado como motivo para discriminar: o discriminatorio é o propio acoso. E ese comportamento é absolutamente reproable.

Afortunadamente a nosa protagonista ten unha mirada distinta e o acoso non lle dá arela porque, ao contrarrestar as mofas, desarma os agresores. Ela converte en positivo o que para os outros resulta burlesco. Ao reivindicar a súa diferenza, Mara acada poder, reforzando a súa personalidade e recoñecéndose como unha nena especial, única e valiosa.

Este é un famosísimo conto creado pola escritora, actriz e guionista de teatro asturiana Luisa Aguilar, acompañada polas magníficas ilustracións do artista e deseñador gráfico brasileiro André Neves, que se caracterizan pola rica combinación de elementos téxtiles, aplicacións de papel e texturas cálidas e coloridas.

Chico malo

de María del Pilar López
ilustracións de Nanna Garzón

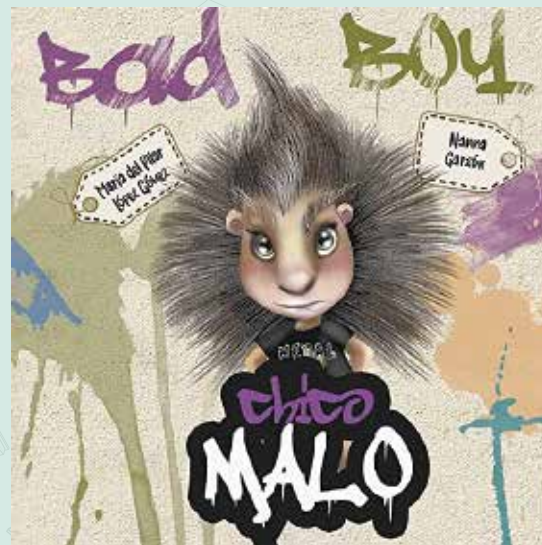
Ed. Mensajero, 2022

42 p.

ISBN 9788427146495

Idade recomendada: +6 anos

“Pincho é un mozo malo”, din os animais do bosque. Fíxanse nas súas púas, na gran forza das súas patas e na súa chaqueta de coiro. Pero non se fixan nos seus ollos. Neles poderían descubrir o verdadeiro Pincho, pero a ninguén lle interesa. Prefiren burlarse del. Unha historia chea de cor e ritmo pensada para axudar os máis pequenos a reflexionar sobre as primeiras impresións, que adoitan resultar erróneas. Un libro para prever a exclusión e o acoso escolar mentres crecen na convivencia e a tolerancia.

Siempre Drácula

de Loïc Clément e Clément Lefèvre

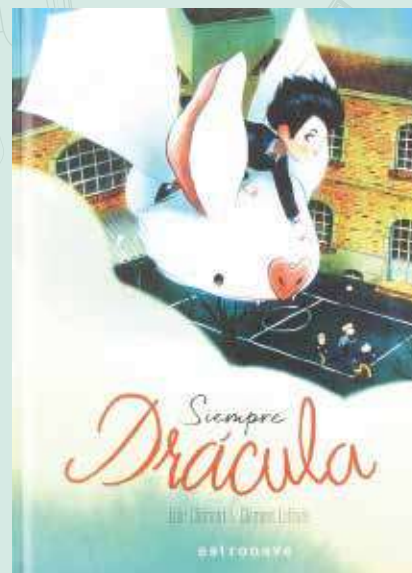
Ed. Astronave, 2019

40 p.

ISBN 9788467934243

Idade recomendada: +6 anos

Un cómic que relata o acoso escolar que sufría o pequeno Drácula e como conseguiu facerlle fronte. Antes de ser un vampiro coñecido mundialmente, Drácula era un neno case coma calquera outro. E como moitos outros nenos, tamén sufriu o acoso dalgúns dos seus compañeiros de clase... Todas as mañás, Drácula vai á escola cun nó no estómago porque algúns dos seus compañeiros de clase non deixan de molestalo. Drácula é distinto aos demais pero seica é ese un motivo para que se metan con el? Así que unha noite decide superar o medo e falar co seu pai, quen lle ensinará varias cousas sobre como defenderse...

¡Pim! ¡Pam! ¡Pum!

de Elisenda Roca

ilustracións de Cristina Losantos

Ed. Bambú, 2024

48 p.

ISBN 9788483433683

Idade recomendada: +7 anos

Camilo cambiou de escola e está contento: fará novos amigos e vaino pasar moi ben. Pero, ollo! No fondo da clase hai un par de bichos que se chaman Marta e Enrique, que se comunican a partir de golpes, patadas, dentadas, rabuñadas e tiróns de pelo. Camilo sufrirá en primeira persoa a violencia de Marta e Enrique. Isto ten que acabar! Non se pode ir polo mundo agredindo os compañeiros! Pero o alumnado e as familias atoparán, conxuntamente, unha solución.

Un conto en texto rimado para aprender a convivir, mellorar as actitudes, superar obstáculos e reforzar valores de convivencia. Malia que a trama é bastante simple e elemental, serve para poñer o foco na actitude dos nenos e nenas que acosan os seus compañeiros empregando a violencia como única linguaxe, quizais para chamar a atención. É preciso destacar, tamén, a decisión da protagonista de compartir cos seus pais esa situación, logrando dalgún xeito (quizais demasiado simplista) que se solucione un episodio de acoso colectivo por parte de dous nenos que, ademais de rifar entre eles, agreden o resto sen motivo.

Elisenda Roca é periodista, escritora e directora de teatro. Como curiosidade, seguro que todas as persoas adultas de certa idade a coñecemos polo seu labor como presentadora do programa “Cifras y Letras” de TVE, aínda que tamén foi colaboradora de varios programas de televisión e radio.

¡Hurra por Ethelyn!

de Babette Cole

Ed. Destino, 1991

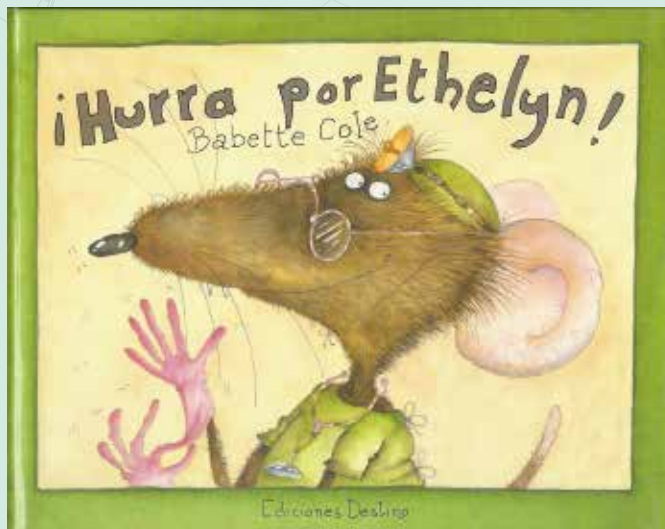
28 p.

ISBN 9788423319749

Idade recomendada: +7 anos

Ethelyn é unha ratiña moi sabia e cando sexa maior quere ser cirurxiá. Así que consegue unha bolsa para a “Alta Escola Ratoa” celebrando a súa sorte, pero alí terá que enfrontarse a Tina Estropallo e a un fantasma! Na escola, Ethelyn sufrirá o acoso dunha cuadrilla de ratas e acabará fuxindo do centro.

Pero unha situación imprevista fará que as cousas cambien e que, por fin, a Ethelyn a acompañe a sorte de verdade.

Eduardo, el niño más terrible del mundo

de John Burningham

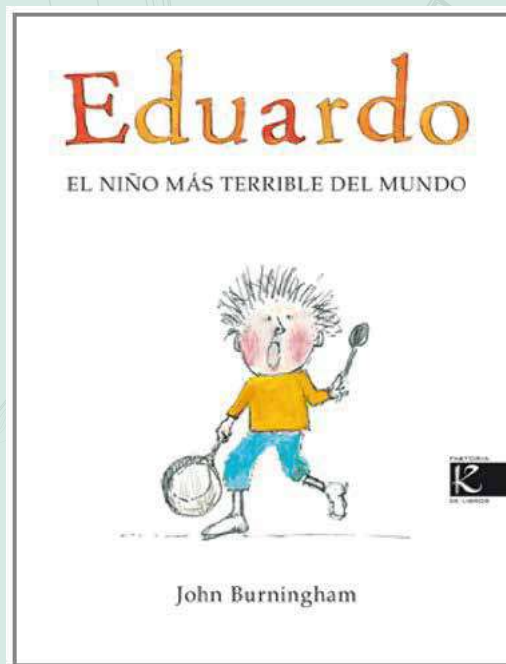
Ed. Faktoria K de Libros, 2006

32 p.

ISBN 9788493471392

Idade recomendada: +7 anos

Eduardo é o neno máis bruto, ruidoso, abusón, cruel, desordenado e sucio do mundo. Ou iso din, porque cada vez que o acusan de algo, o neno afonda máis naquilo do que é acusado. Con todo, se no canto de ser acusado, é tratado desde outra óptica, con amabilidade, respecto e confianza, Eduardo pode converterse no neno máis bo do mundo. Un conto sobre como prexulgar e etiquetar os nenos pode influír negativamente no seu carácter e nas súas accións. E como facer o contrario pode axudarlles e axudarnos. Tamén no caso dos nenos “abusóns”.

Una lata en el bosque y otras historias sobre la empatía

de Susanna Isern

ilustracións de Rocío Bonilla

Ed. Flamboyant, 2023

44 p.

ISBN 9788419401731

Idade recomendada: +7 anos

Marina camiña polo bosque mentres as follas secas estralan ao seu paso. De súpeto, mete o pé nun obxecto duro e cortante. É unha lata de metal! E, aínda por riba, quedoulle atrancada. Por sorte, un grupo de animalíños do bosque van ao seu rescate. Máis tarde, Marina actuará empaticamente co seu irmán Jorge, e Jorge empatizará co neno novo que vén do estranxeiro... Marina, Jorge, Niam, Toni, Liz e moitos máis son os protagonistas destas trece historias encadeadas pola empatía, que avanza conforme os nenos van entendendo os sentimentos dos demais.

Non se trata dun conto especificamente centrado no acoso, malia que dúas historias están enfocadas na violencia entre iguais e, concretamente, unha destas, a de Simón e Rodrigo “o Detective Antiacoso”, céntrase no bullying. Con todo, moitas veces a mellor ferramenta contra o acoso escolar, sobre todo se este xa se produciu, é traballar a empatía coa cativada: a capacidade de identificarse con alguén e compartir os seus sentimentos. E, neste sentido, o álbum é marabillioso. As trece historias son curtas, desenvólvense a dobre páxina e pódense ler de maneira individual; pero o interesante é a forma na que se enlazan ao estilo dunha “cadea de favores”. Un neno que recibe axuda nunha historia protagoniza a seguinte e, grazas a esa axuda, será capaz de empatizar co novo necesitado, tendéndolle a man.

Deste xeito, reaccións que poderían ser outras acaban por converterse en pura identificación, tolerancia, respecto e axuda de forma proactiva. E esta maneira de traballar a empatía é unha das mellores formas de impedir o acoso escolar ou, polo menos, neutralizalo unha vez que se produciu no centro. Cómpre mencionar que a través da web de Ediciones Flamboyant se pode descargar, de forma gratuíta, unha interesante guía educativa para traballar con este álbum.

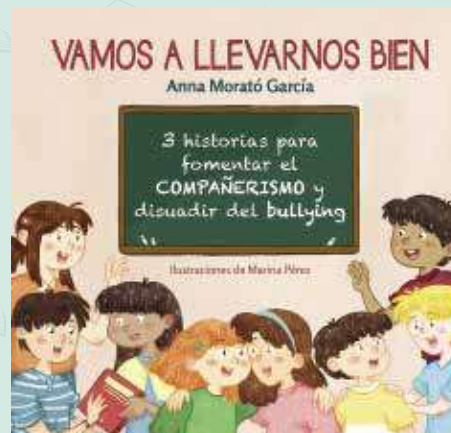
Que dicir do excelente tándem superfamoso de Isern e Bonillas que, nos últimos anos, nos regalou moitos contos para o recordo. Isern é unha escritora infantil multipremiada, ademais de psicóloga e profesora universitaria de Psicoloxía da Aprendizaxe. A súas obras foron traducidas a máis de quince linguas. Pola súa parte, Rocío Bonilla é licenciada en Belas Artes, pedagoga e ilustradora (tamén multipremiada) de máis de corenta álbums infantís traducidos a máis de vinte linguas. Dúas xoias da literatura infantil que forman unha parella de luxo.

Vamos a llevarnos bien

de Anna Morató García
ilustracións de María Pérez

Ed. La Galero, 2008
44 p.
ISBN 9788424624484
Idade recomendada: +7 anos

Este libro reúne tres historias con consellos prácticos para entender e evitar o acoso nas escolas. Remárcase a importancia de falar deste tema cos nenos antes de que lles afecte, para que se se ven envoltos ou presencian unha situación de acoso estean mellor preparados. Tamén nos formula a reflexión sobre o compañeirismo, o apoderamento, o respecto e a empatía, valores importantes para que os nenos saiban como reaccionar ante situacións de acoso escolar. Cada unha destas tres historias céntrase nun dos distintos grupos que interveñen no acoso escolar: os que o sofren, os que o provocan e os que o presencian.

Problemas en el recreo

de Aline de Pétigny
ilustracións de Katia Belsito

Ed. La Galero, 2008
44 p.
ISBN 9788424624484
Idade recomendada: +7 anos

Desde hai uns días dous nenos maiores molestan a Julio á hora do recreo. Que debe facer? Aguantarse e esperar a que todo pase? Contarllo aos seus pais e á mestra? Un libro con dous finais posibles para escoller que lle pode pasar a Julio segundo a súa elección. Pertence a unha colección cuxos protagonistas (Julio e Sara) teñen que elixir se falan ou calan, se actúan ou quedan quietos, se se enfrontan aos problemas ou os evitan. Xunto con eles, o lector farase consciente de que as decisións que se toman cada día poden transformar a súa vida.

El palacio de Silke

de Uxue Juárez

ilustracións de Araiz Mesanza

Ed. A Buen Paso, 2023

40 p.

ISBN 9788410016057

Idade recomendada: +7 anos

A protagonista deste conto, Silke, vive en Börr, unha cidade onde, durante o inverno, reinan o frío e a neve. Na escola queda parada en medio do patio e os seus compañeiros escapan correndo en direccións opostas. Todo o mundo forma parte dun grupo, pero ela nunca sabe en cal integrarse. Nunca sabe que dicir, como iniciar unha conversa, as palabras atragóanselle na gorxa e sáenlle entrecortadas: por iso, os seus compañeiros se rín dela e a coñecen como “a rara”, “a grúa”. Ás veces ata lle tiran bólas de neve mentres se mofan dela. Silke busca a compañía dos animais que se achegan ao patio porque con eles está máis a gusto. Pero todo cambia despois da nevarada cando, inspirada pola lección da súa profesora sobre os iglús, Silke inicia un plan que revolucionará non só a súa vida, senón a de toda a escola. Comezará a construír un enorme iglú, tan impresionante que todos acabarán uníndose na formidable tarefa. Ese marabilloso iglú será coñecido como “O palacio de Silke”.

Unha obra poética, máxica, cun ritmo tan silencioso e pausado coma o dunha nevarada no bosque. A protagonista é unha nena aparentemente tímida que ten dificultades para integrarse nun grupo. Malia intentalo, non é capaz de comunicarse e moitos dos seus compañeiros aproveitan esa dificultade para tomala como obxecto de burla, o que afonda máis no illamento da nena, que só atopará refuxio na soidade do bosque, entre os animais. É entenecedor como a profesora lles explica que os iglús, grazas á capacidade illante do xeo, posibilitan unha vida interior agradable e cómoda, e Silke imaxínaos como un refuxio. Esta é a motivación que levará á cativa a emprender a formidable tarefa de construílo, e o estímulo é tan grande, que atraerá a todo o alumnado. O fabuloso palacio de xeo actuará como un resorte para a vida escolar, antes contaminada de negatividade: non seu interior é todo cor e maxia, e o propio círculo da súa planta fará que todos se sintan máis unidos. Deste xeito, Silke integrarase pola porta grande e, ademais, aprenderá unha lección importante para a súa vida: aínda que as cousas se torzan, un, grazas á confianza en si mesmo, sempre pode construír un iglú para protexerse do frío exterior.

A autora pamplonesa, Uxue Juárez, escribe libros infantís, pero tamén poemas, algo que se nota no estilo deste álbum. Ademais, é correctora, crítica literaria e profesora de secundaria en Navarra. Pola súa parte, Araiz Mesanza, a autora das excelentes imaxes do conto, é unha ilustradora vasca afincada en Noruega, licenciada en Belas Artes, cun máster en Deseño Gráfico e diplomada pola prestixiosa Escuela de Massana de Barcelona.

Mini en carnaval

de Christine Nöstlinger

Ed. SM, 2003

64 p.

ISBN 9788434894587

Idade recomendada: +7 anos

Mini é unha nena enxoiata e simpática á que lle gusta ir ao colexio. Pero desfrutaría moito máis se Cornelia, unha nena da clase, non se metese tanto con ela. Haberá algo que poida facer Mini para terminar con esa situación? Un conto con moitas pinceladas de humor, onde se aprecia a importancia da tolerancia e o respecto para lograr unha boa convivencia escolar.

El dragón de Jano

de Irina Korschunow

Ed. SM, 2002

72 p.

ISBN 9788434822054

Idade recomendada: +7 anos

No colexio, os compañeiros de Jano burlanse del porque está gordo. Iso atórméntao tanto que xa nada lle sae ben, nin nos estudos nin nos xogos. Ao volver do colexio senta nun banco e empeza a pintar na area. De súpeto, o debuxo convértese nun pequeno dragón. O dragón e Jano fanse amigos e xuntos aprenderán a vencer a inseguridade do neno, porque a amizade pode dar comezo a unha nova vida. Unha historia que demostra a importancia da amizade e o esforzo persoal para superar as dificultades.

Zapatos de fuego y sandalias de viento

de Ursula Wölfel

Ed. Noguer, 2010

96 p.

ISBN 9788427900967

Idade recomendada: +7 anos

Un extraordinario libro que nos ensina que se nos aceptamos a nós mesmos, aceptarannos os demais. O único desexo de Tim é deixar de ser Tim “o pequerrecho”, Tim “o gordecho”, porque os seus compañeiros se burlan del. Por iso, cando chega o seu aniversario, só pide iso como agasallo. Pero o agasallo dos seus pais resulta ser un auténtico chasco: un par de zapatos, unha mochila e a promesa dunha longa excursión estival co seu pai. Será que os desexos percorren camiños inimaxinables insospeitados para que se cumpran?

El club de los raros

de Jordi Sierra i Fabra

Ed. SM, 2015

96 p.

ISBN 9788467582680

Idade recomendada: +8 anos

Hugo é tartamudo e Bernardo, disléxico. O matón da clase failles a vida imposible porque pensa que son raros. Por iso os dous amigos deciden fundar un club, onde sentirse menos sos e máis seguros. Que sorpresa van levar cando descubran que non son os únicos que queren formar parte de “O Club dos Raros”! Este conto ensínanos que o “normal” é ser “raro”. Todos o somos. Por iso, o máis importante é aprender a rirse dun mesmo, empatizar co resto e tratar con respecto a todos os compañeiros do colexio.

¿Qué le pasa a Nicolás?

de Juana Cortés Amunarriz

ilustracións de Raquel Díaz Reguera

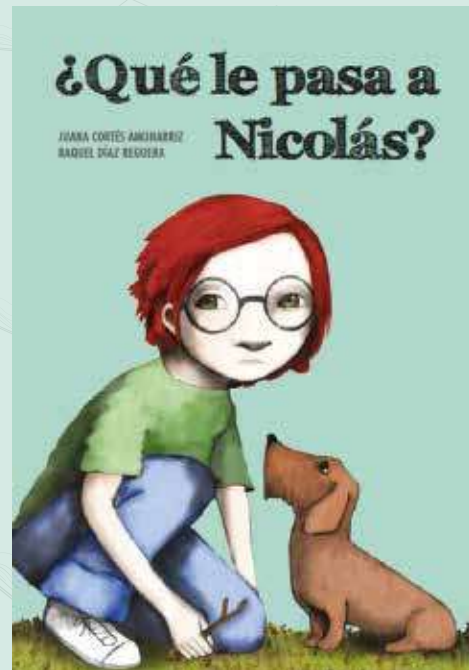
Ed. NubeOcho, 2017

84 p.

ISBN 9788494655104

Idade recomendada: +8 anos

Sofi dáse de conta de que algo lle ocorre a Nicolás e non pode crer o que está a suceder: Nicolás está a perder as súas cores. Nicolás sempre fora rubio, pero o seu pelo de súpeto volveuse gris. E o peor é que, ao día seguinte, tamén os ollos do neno son grises. O doutor García non sabe como responder, dille que coma mandarinas, que coma kiwis... Pero este problema poderase solucionar con froita? A realidade é que Nicolás está a sufrir acoso escolar, pero Sofi e outros amigos axudarano a superalo máis alá da froita.

Violeta y las gafas mágicas

de Émilie Clarke

Ed. Astiberri, 2022

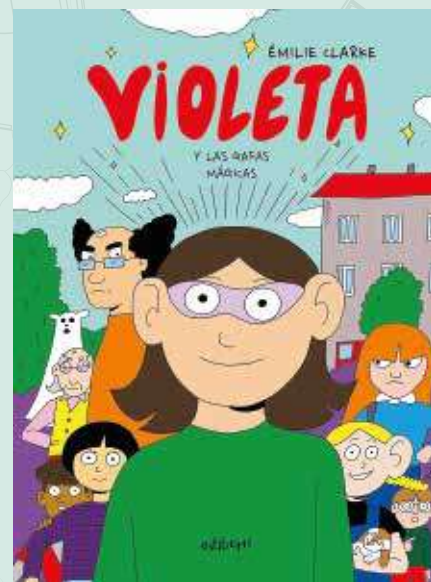
128 p.

ISBN 9788418909108

Idade recomendada: +8 anos

Violeta está afundida. Nunha revisión médica, danse de conta de que non ve ben e necesita lentes. A chula de Lisa burlarase dela! Por sorte, un estraño óptico ten as lentes que poden salvar a súa reputación: unhas lentes máxicas que permiten ver máis alá das aparencias. Así que, mentres aparece un fantasma roldando polo colexio e o coello da clase desaparece, Violeta empeza a pensar que estas novas lentes poderían ser moi útiles... Moitos vivimos a tensión de ir a clase por primeira vez con brackets ou lentes novas.

Émilie Clarke parte destes malos tragos engadíndolles fantasía e moito humor para elaborar a orixinal historia en cómic de Violeta, situada no mundo tenro e á vez desapiadado da escola primaria.

Violeta contra DmOniO

de Émilie Clarke

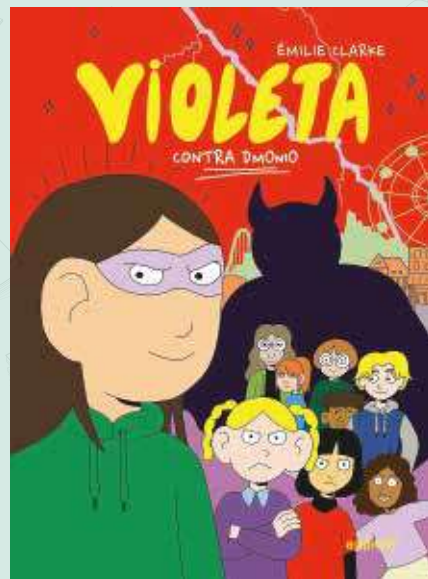
Ed. Astiberri, 2023

128 p.

ISBN 9788419670090

Idade recomendada: +8 anos

Violeta chega ao instituto e xa non se separa das súas lentes máxicas, que a axudarán a volveuse moi popular entre os novos alumnos. As cousas cambiaron bastante e o ano empeza moi ben... ata que un misterioso acosador chamado Dm0nin0 irrompe na vida de Violeta: se non resolve un enigma, fará pública unha foto comprometida dela. A moza está abatida, pero xunto á súa banda ponse a investigar. Trátase da continuación do cómic anteriormente apuntado, a protagonista creceu e agora está rodeada de preadolescentes con preocupacións habituais, como

os cambios físicos, as relacións amorosas, o medo ao fracaso ou o illamento dos menos populares.

XXL y el Doctor Kaos

de Eduard Márquez Tañá

ilustracións de Artur Laperla

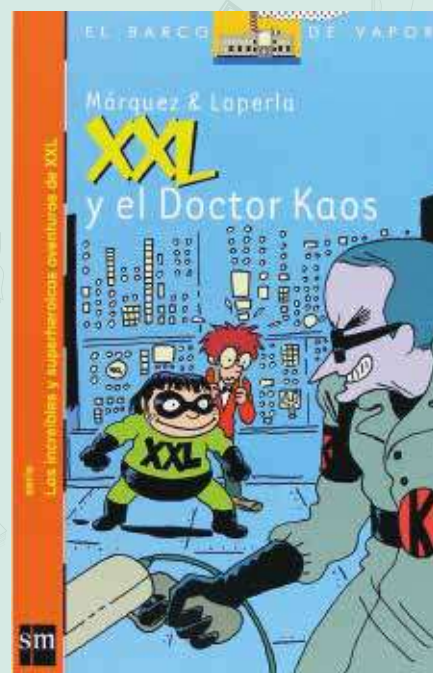
Ed. SM, 2009

125 p.

ISBN 9788467533781

Idade recomendada: +8 anos

Xoves, unha nena moi peculiar, e o seu amigo Alfonso sofren as burlas de tres dos seus compañeiros no colexio. Pero un día, tras unha terrible broma, Xoves experimenta unha transformación increíble: converteuse na superheroína XXL. Así que, a partir de agora, as cousas van comezar a cambiar... Primeira historia das aventuras de XXL, unha valente superheroína que terá que enfrontarse co Doutor Kaos, o desordenador máis malvado do universo coñecido. Unha divertida historia que mostra a importancia da amizade e do sentido da xustiza.

El otro

de Toño Malpica

ilustracións de Giulia Landonio

Ed. Diego Pun, 2023

48 p.

ISBN 9788412606430

Idade recomendada: +9 anos

Un día chega un neno novo ao colexio. É algo que acontece frecuentemente en todos os sitios, algo tan común que adoita pasar desapercibido. Pero non é o mesmo a ollos de quen o vive. Sobre todo cando o neno é distinto, é estranxeiro e fala outra lingua, como o protagonista deste conto. Os compañeiros do colexio pensan que X está só porque quere, e X pensa que o deixan só porque así o desexan eles. Algo que non é de todo certo en ambos os dous casos. O que en principio podería parecer unha historia sen importancia, cobra maior relevancia cando un se pon na pel de quen o sofre.

Unha historia moi orixinal e excelentemente narrada sobre a importancia da empatía. Neste caso, máis que acoso escolar observaremos de que xeito se pode marxinar o diferente con indiferenza, máis alá de certas actitudes dalgún protagonista que se aproveita da situación de inferioridade de X. Non hai agresión nin física nin verbal, senón unha exclusión do grupo que condena o novo á soidade. A integración non se produce por mor da incomunicación mutua, pola falta de empatía e, sobre todo, por medo a actuar contra as decisións do grupo.

Con todo, mentres avanza a historia, as cousas cambian e un dos implicados decátase de que na vida non hai papeis asignados: todos e todas podemos ser protagonistas de calquera historia. Ás veces somos os que vemos chegar aos raros, pero tamén podemos ser nós os recentemente chegados. E entón descubrimos o poder que pode ter unha man tendida, non só na existencia de quen a necesita, senón tamén de quen a ofrece. A historia vira as tornas na metade do conto, cando o espectador se converte no protagonista dunha historia similar, provocando que un relato gris mude a colorido grazas a unha actitude diferente.

¡Todo controlado, chicos!

de Dagmar Geisler

Ed. Anaya, 2012

144 p.

ISBN 9788467829181

Idade recomendada: +9 anos

Unha historia en clave de diario, pertencente á colección de cómics chea de humor “Los caóticos cómics de Luís”. Luís e Vicente sempre foron un equipo: encántanlles os cómics, queren facer unha película de animación e pásano xenial. Pero de súpeto, aparecen Cara de Sopapo e o seu amigo Richi o Monstruíto e comezan a burlarse del. E agora a vida de Luís converteuse nun auténtico caos. Ata Vicente se comporta de maneira estraña con el. Pero Luís non se rende xamais, e con grande imaxinación conseguirá facerlles fronte a esa nova parella de abusóns para acabar co seu acoso.

La excepción de la regla

de Vivian Mansour

ilustracións de Patricio Ortiz

Ed. Fondo de Cultura Económica, 2012

73 p.

ISBN 9786071608659

Idade recomendada: +9 anos

Que pasa cando es o elo máis débil dunha cruel cadea alimentaria? A vida de Leo non é nada fácil: ir á escola é unha tortura porque sofre o constante acoso dun grupo de nenos aos que percibe como ameazantes seres mariños. Pero un bo día, coa axuda da nena máis lista da clase, Leo conseguirá gañar o respecto de todos. Un conto sobre o acoso escolar con algunhas pinceladas humorísticas.

Saki se ha perdido

de Galia Oz

ilustracións de Tamar Nahir-Yanai

Ed. Siruela, 2010

80 p.

ISBN 9788498414189

Idade recomendada: +9 anos

Saki, a cadeliña de Yuli, perdeuse, e ela pensa que puido ser cousa dese compañeiro de clase que a ameaza. Quen axudará a Yuli a atopar a Saki? Talvez Ofek, que é un amigo de verdade; talvez Efi, a mellor prima que se pode imaxinar, pero que está nas nubes; talvez Aviv, que naceu nun avión de camiño á Antártida, ou polo menos iso é o que lles conta a todos... Quen atopará a Saki, a cadela que dá calor a Yuli nas noites máis frías e lle fai compañía, sobre todo agora que a súa nai está tan ocupada cos seus irmáns xemelgos?

La invasión de los bárbaros

de José Ramón Díaz Gijón

Ed. Edelvives, 2019

125 p.

ISBN 9788414023525

Idade recomendada: +9 anos

Valentina, a nova da clase, é estranxeira. Ten un físico diferente ao da maioría e capacidades e aptitudes que non pasan inadvertidas. Por iso Gisela e a súa cuadrilla se fixaron nela. Non para ser amigas e integrala no grupo, senón para facerlle a vida imposible. Mentres tanto, outros, aínda que incómodos coa situación, prefiren mirar cara a outro lado. Pero non todos. Unha historia que presenta o acoso escolar de forma real, pero ao mesmo tempo mostra unha luz que pode acabar coa impunidad que adoita acompañar este tipo de comportamentos: a valentía das testemuñas pode marcar a diferenza.

Magdalenas con problemas

de Ana Bergua Vilalta

ilustracións de Carme Sala

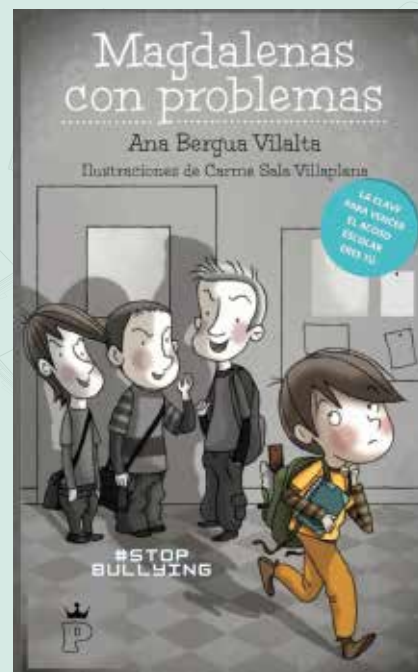
Ed. Proteus, 2012

93 p.

ISBN 9788415549376

Idade recomendada: +9 anos

Pablo é un mozo normal e corrente pero está a sufrir acoso escolar e non sabe como afrontalo. Como librarse duns mozos que lle están a facer a vida imposible? A clave quizais se atope escondida nunha receita de madalenas? Narrado en primeira persoa, o protagonista vainos contando todos os seus sentimentos e preocupacións, apostando pola confianza cara aos adultos da súa contorna (pais, profesores) como ferramenta para superar os conflitos que lle preocupan. Ademais promúlgase a autoestima como base do respecto na comunidade escolar.

¡He vencido al bullying!

de Emmanuelle Piquet

ilustracións de Lisa Mandel

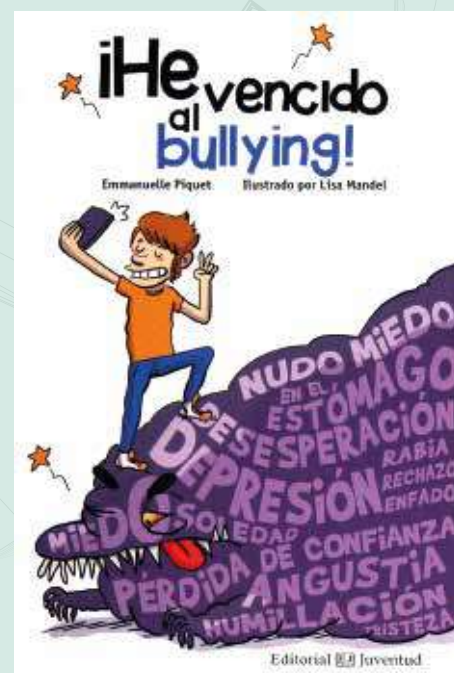
Ed. Juventud, 2017

176 p.

ISBN 9788426144829

Idade recomendada: +10 anos

Neste libro preséntanse 15 historias de mozos e mozas vítimas de acoso escolar que atopan ideas e solucións para vencelo. E fano grazas á estratexia de defensa de Emmanuelle Piquet, chamada tamén “efecto búmerang” ou “frecha de resistencia”. Adóitase falar moito do bullying teoricamente, pero conseguir detelo na práctica resulta bastante máis difícil. Para facelo, Piquet propón unhas tácticas moi orixinais que poden adaptarse a cada situación, e que axudan aos mozos e mozas a reaccionar de forma eficaz pola súa conta.

¿Y si me defiendo?

de Elisabeth Zöller

ilustracións de Petra Steinmeyer

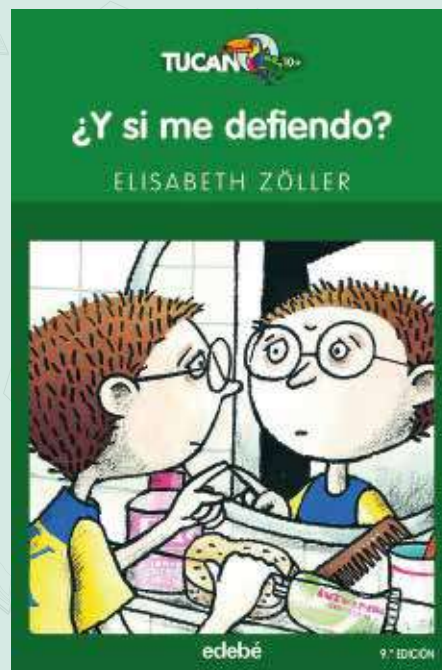
Ed. Edebé, 2005

192 p.

ISBN 9788423679317

Idade recomendada: +10 anos

Krissi ten medo porque os abusóns sempre se meten con el e aséxano constantemente para atormentalo. O neno dubida se tentar defenderse, pero no canto de facelo opta por fuxir, escapar desas situacións. Pero un día parece ver a luz cando na aula se fala, por fin, da violencia que se está a estender pola escola. E non só se fala, senón que tamén se actúa. Unha historia que promove os valores cívicos e éticos, e expón solucións e exemplos para afrontar a violencia na aula, ideal para nenos de 5º e 6º de Primaria.

El anillo de Midas

de Patxi Zubizarreta Dorrosoro

ilustracións Itziar Ortuondo

Ed. Proteus, 2012

93 p.

ISBN 9788415549376

Idade recomendada: +10 anos

Os amigos de Javier cáusanlle moitos problemas: pola súa culpa recibe na clase unhas orellas de burro e unha rifa do profesor por algo que non fixo. Ademais, os seus amigos están a pensar en celebrar o paso á adolescencia cun rito: desafiar a corrente do río tirándose a el desde unha ponte; despois deste baño, din, xa poderán facer cousas de maiores, como fumar ou gustarlle ás mozas. A Javier non lle gusta facer o que propoñen os seus tres amigos, e eles cren que é un covarde. Con todo, cando as súas canalladas van demasiado lonxe, Javier demostrálles quen é o máis valente de todos. Así nolo contan cinco animais que se ceden a palabra cunha fórmula moi orixinal e creativa.

Alicia en la azotea de enfrente

de Pedro Luis Vázquez García
ilustracións de Faro Miguez

Ed. Babidi-bú, 2023

128 p.

ISBN 9788419602589

Idade recomendada: +10 anos

Alicia ten dificultades cos estudos e é a última da súa clase; ademais, o seu pupitre está situado ao final da aula. Sofre o acoso constante da Vero e dos seus colegas, e ninguén a ten en conta, salvo a súa nai e a súa avoa. Pero todo cambia o día que Alicia viaxa ata a azotea de en fronte para axudar coas pezas que os veciños tenderon mal nos tendais. Cando termina de tendelas como cómpre, as pezas ofrécenlle a súa amizade e regálannlle unha preciosa pulseira como recordo da súa visita. É tanto o que Alicia aprendeu con esa experiencia, que ao día seguinte, cando volve á escola, empezará a actuar doutra maneira con resultados verdadeiramente sorprendentes.

La noche estrellada

de Jimmy Liao

Ed. Barbara Fiore, 2010

128 p.

ISBN 9788493750626

Idade recomendada: +11 anos

Ela adoitaba estar soa, deambulaba por rúas interminables, e cando se levantaba o vento sentía a follasca. O futuro parecía algo indefinido e non sabía como nomear as súas vas ilusións. Contemplaba o ceo estrelado, desexando saber se habería alguén nalgún lugar do mundo encamiñándose cara a ela. Era coma a luz, que vai dunha estrela a outra. Logo apareceu el unha fría noite de inverno e descubriron o sabor da liberdade. E despois separáronse. Unha historia inspirada na obra de Van Gogh que representa moi ben os sentimentos do illamento, a perda, a incompreensión ou o acoso.

Nata y chocolate

de Alicia Borrás Sanjurjo

ilustracións de Anuska Allepuz

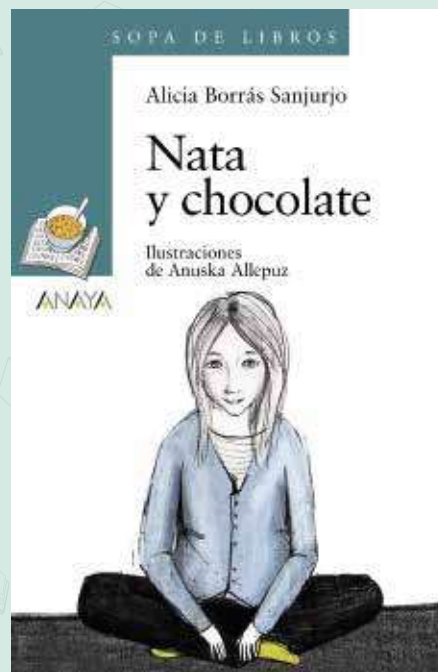
Ed. Anaya, 2010

112 p.

ISBN 9788466793018

Idade recomendada: +11 anos

Sonia é unha nena calada, triste e solitaria. A razón é que os seus compañeiros se meten con ela por ser albina; Lola mesmo a obriga a facerlle os deberes. Ninguén parece darse de conta desta situación ata que unha nova profesora chega ao centro e decide cambiar a situación que vive Sonia. Un relato sobre o acoso nas aulas que trata unha serie de valores moi importantes durante a infancia e a adolescencia como son a amizade, a empatía, a tolerancia ou a solidariedade.

No es tan fácil ser niño

de Pilar Lozano Carbayo

ilustracións de Montse Tobella

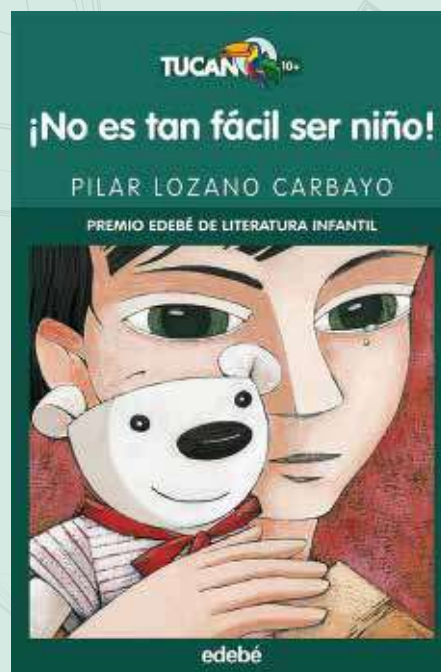
Ed. Edebé, 2008

136 p.

ISBN 9788423690695

Idade recomendada: +11 anos

Chámase Fernando Lagos e ten as orellas grandes e así como un pouco cara adiante. Na súa clase anterior ninguén se riu del por iso, porque se coñecían desde sempre e non se fixaron nas súas orellas, ou lles parecerían normais, ou polo menos ninguén pensou que o tamaño das orellas fose motivo de risa. Pero ao ano seguinte todo cambiou. Un compañeiro comezou a acosalo, cada vez máis, ata que Fernando se derrubou. Pero, con valentía, conseguiu atopar solucións para darlle a volta á situación.

Los O.T.R.O.S. (sociedad secreta)

de Pedro Mañas

ilustracións de Julia Cejas

Ed. Algar, 2021

104 p.

ISBN 9788491424659

Idade recomendada: +11 anos

O autor das famosas coleccións “Princesas Dragón” e “Anna Kadabra” tráenos este conto sobre o acoso escolar. A vida de Franz Kopf, talvez o neno máis normal do mundo, cambia da noite para a mañá o día en que o oculista decide plantarlle un espantoso parche sobre o ollo dereito. De súpeto ninguén o elixe para o seu equipo de baloncesto nin o busca para xogar nos recreos. Pero Franz non é o único que se sente só. Hai outros nenos que se aburren nos recunchos do patio. E Jakob, o chapón, ten un plan para reunilos a todos. Un lugar onde as súas diferenzas se convertan na súa forza: os O.U.T.R.O.S.

Nunca

de Gloria Castañares Martí

ilustracións de Sara Bellés

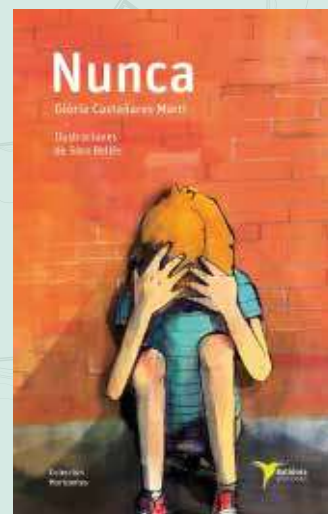
Ed. Babidi-bú, 2023

128 p.

ISBN 9788419602589

Idade recomendada: +11 anos

Álvaro é un estudante de primeiro de ESO ao que lle encantan as matemáticas. Un día debe cambiar de colexio por motivos familiares, e no novo centro descubrirá a cara máis amarga da vida escolar: alí será o branco das provocacións dun grupo de alumnos. Pero Álvaro dáse de conta de que outro compañeiro tamén sofre as mesmas agresións; e axudalo quizais sexa o inicio dunha solución para os seus propios problemas. O relato transcorre, no súa maior parte, dentro da cabeza do protagonista, onde alternan os seus pensamentos, anhelos e percepcións coa narración do que máis o impacta no seu día a día (a violencia, a enfermidade do seu pai, o descubrimento do amor, a amizade...). Unha historia de acoso escolar cun final esperanzador.

Tarjeta roja a la violencia

de Virginie Lou

ilustracións de Serge Ceccarelli

Ed. Serres, 2005

64 p.

ISBN 9788484881346

Idade recomendada: +11 anos

Libro pertencente a “El árbol de la vida”, unha colección de historias tenras e cómplices para axudar a que os nenos entendan certas situacións complexas da súa vida ou da dos seus amigos.

A historia de Gaspard, Jean-Pierre e Aminata reflicte a relación que manteñen algúns nenos e adolescentes coa violencia: como a interpretan, como a sofren ou como a utilizan. Este libro pretende ser unha ferramenta de axuda á solución pacífica dos conflitos na escola ou fóra dela, un pretexto que incite ao debate na clase ou na casa, unha reflexión en común ao redor desta praga que ameaza a liberdade de aprender.

Juul

de Gregie de Maeyer

ilustracións de Koen Vanmechelen

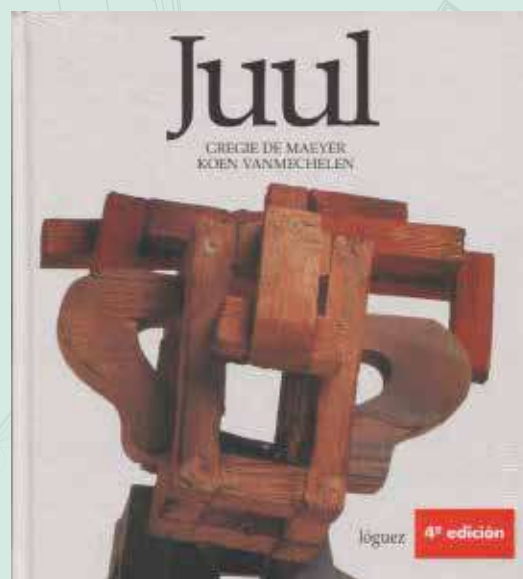
Ed. Lóguez, 2021

32 p.

ISBN 9788485334902

Idade recomendada: +11 anos

“Juul” é un proxecto pedagóxico, onde interviñeron distintas institucións educativas, para dar como resultado este libro. A historia de “Juul” ten a súa orixe nunha breve noticia publicada nun diario belga: un mozo de 13 anos suicídase despois de sufrir vexacións a mans doutros nenos. Esta obra editorial, aparentemente dura e cruel, que non deixa indiferente a ninguén, é, con todo, unha cálida e comprometida chamada de atención para que os lectores, non soamente nenos, reflexionen sobre a crueldade e a violencia que, cada vez con máis frecuencia, se dá entre os propios nenos.

El increíble Kamil

de Andrea Ferrari

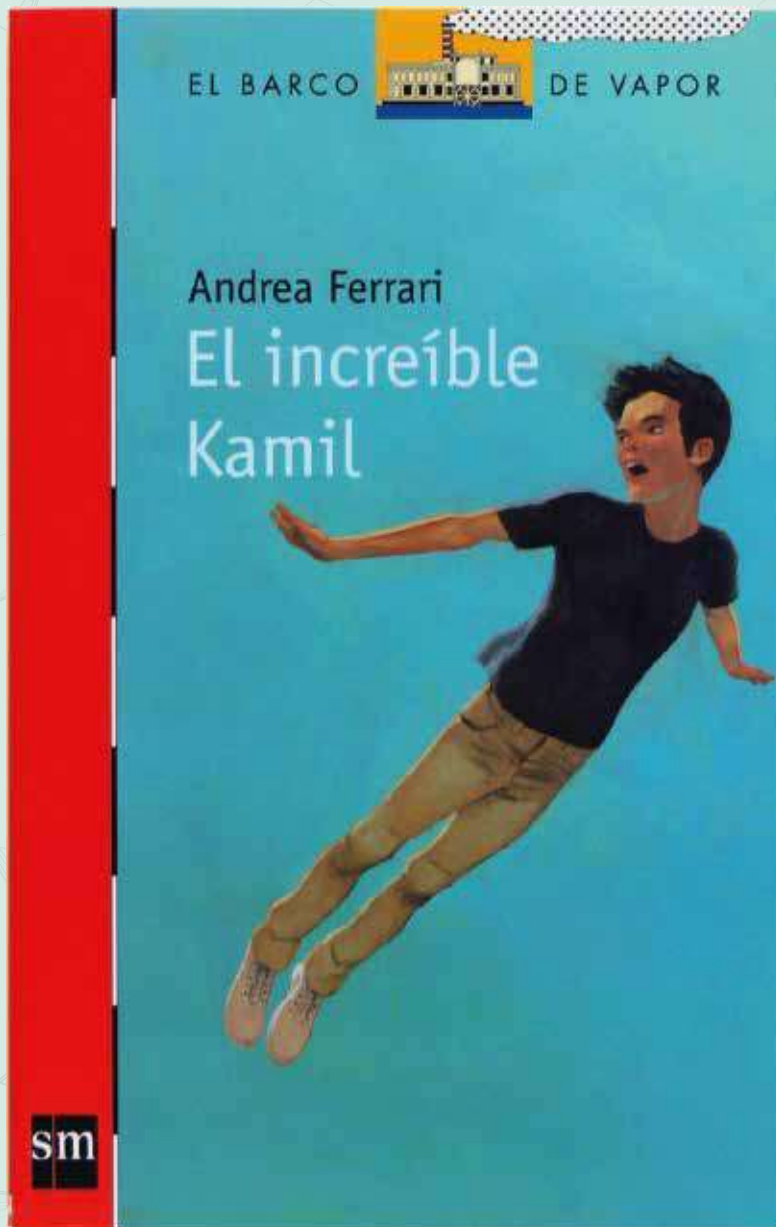
Ed. SM, 2009

120 p.

ISBN 9788467536256

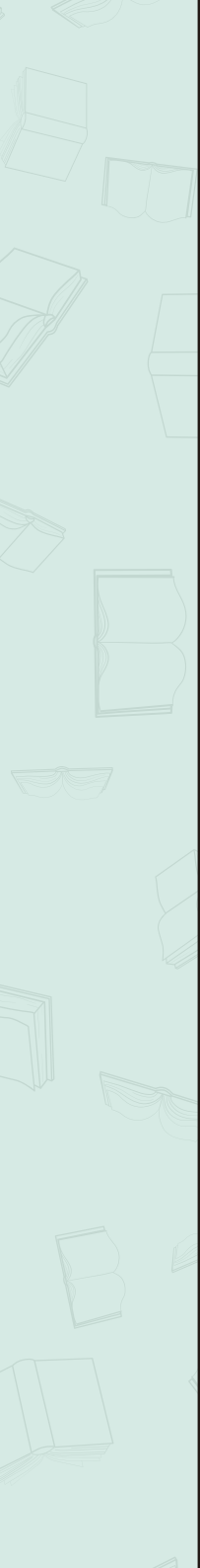
Idade recomendada: +11 anos

Kamil é un mozo que non teme a nada nin a ninguén. O seu amigo Carlos reverénciao coma a un superheroe, xa que el si que ten pavor a demasiadas cousas: sobre todo ao abusón do Tolo Mamfredi, que o acosa sen parar. Con todo, non todo é o que parece e, en ocasións, é preferible ser consciente das propias limitacións. Porque, é normal que alguén teña tanto desprezo polo perigo? Unha historia baseada en feitos reais que pon de manifesto a forza da amizade e a solidariedade, e mostra como, en ocasións, os que parecen máis arrostrados ocultan no seu interior terribles problemas persoais.

The background of the entire image is a light green color, covered with a repeating pattern of small, stylized line drawings of books. The books are shown in various orientations, some open and some closed, creating a textured, book-themed background.

**contos
que
curan**

#referencias

Título	Autoría	Idade
Monstro Pequeno di NON!	Kalle Güettler	+3
Estoy contigo	Cori Doerrfeld	+3
Tan diferentes como iguales	Javi Costales	+3
Nos tratamos bien	Lucía Serrano	+4
Gracias, Renata, por ser tan chivata	Pablo Macías	+4
Vivan as uñas de cores!	Alicia Acosta	+4
Hoy no juegas	Pilar Serrano	+4
Di No, Saurio	Emma S. Varela	+4
Como axudo a Antón?	Jorge López	+4
El rumor	Zaza Pinson	+4
¡Más alto, Leonard!	Jessie James	+4
El sombrero de Bruno	Canizales	+4
El club de los valientes	Begoña Ibarrola	+4
Corazón invisible	Rocío Aranda	+4
Wonder: todos somos únicos	R. J. Palacios	+4
Nuna sabe leer la mente	Orti Gidali	+4
Invisible	Eloy Moreno	+4
Todos con Vanesa	Kerascoët	+5
Crisantemo	Kevin Henkes	+5
La voz del bosque	Susanna Isern	+5
Un zorro en mi escuela	Lola y Olivier Dupin	+5
¡Ponte mis gafas!	Autora Soto	+5
Color carne	Desirée Bela-Lobedde	+5
El jardín de los abrazos	José Antonio Luengo	+5
Malena Ballena	Davide Cali	+5
Rojo o Por qué el bullying no es divertido	Jan de Kinder	+5
Érase dos veces el patito feo	Belén Gaudes	+5
Mi amigo extraterrestre	Rocío Bonilla	+5
Oliver Button é unha nena	Tomie dePaola	+5
Rugido de León	María Quintana Silva	+5
¿Qué te ha pasado?	Josep Gregori	+5
Toño se queda solo	Thierry Lenain	+5
La pandilla de los 11	Rocío Bonilla	+5
La niña más pequeña de toda la escuela	Justin Roberts	+6
Willy el Campeón	Anthony Browne	+6
Willy y Hugo	Anthony Browne	+6
Mochilas	Lyona	+6
¡Así no se juega!	Carmen Sara Floriano	+6
Talía y su tía María vencen el acoso en el cole	María Gutiérrez	+6

Título	Autoría	Idade
El secreto de Luis	Mario Ramos	+6
¿Qué le pasa a Uma?	Raquel Díaz Reguera	+6
Orejas de bolboreta	Luisa Aguilar	+6
Chico malo	María del Pilar López	+6
Siempre Drácula	Loïc Clément	+6
¡Pim! ¡Pam! ¡Pum!	Elisenda Roca	+7
¡Hurra por Ethelyn!	Babette Cole	+7
Eduardo, el niño más terrible del mundo	John Burningham	+7
Una lata en el bosque	Susanna Isern	+7
Vamos a llevarnos bien	Anna Morató	+7
Problemas en el recreo	Aline de Pétigny	+7
El palacio de Silke	Uxue Juárez	+7
Mini en carnaval	Christine Nöstlinger	+7
El dragón de Jano	Irina Korschunow	+7
Zapatos de fuego y sandalias de viento	Ursula Wölfel	+7
El club de los raros	Jordi Sierra i Fabra	+8
¿Qué le pasa a Nicolás?	Juana Cortés Amunarriz	+8
Violeta y las gafas mágicas	Émilie Clarke	+8
Violeta contra DmOniO	Émilie Clarke	+8
XXL y el Doctor Kaos	Márquez	+8
El otro Toño	Malpica	+9
¡Todo controlado, chicos!	Geisler Dagmar	+9
La excepción de la regla	Vivian mansour	+9
Saki se ha perdido	Galia Oz	+9
La invasión de los bárbaros	José Ramón Díaz	+9
Magdalenas con problemas	Ana Bergua	+9
¡He vencido al bullying!	Emmanuelle Piquet	+10
¿Y si me defiendo?	Elisabeth Zöller	+10
El anillo de Midas	Patxi Zubizarreta	+10
Alicia en la azotea de enfrente	Pedro Luis Vázquez	+10
La noche estrellada	Jimmy Liao	+11
No es tan fácil ser niño	Pilar Lozano	+11
Nata y chocolate	Alicia Borrás	+11
Los O.T.R.O.S. (sociedad secreta)	Pedro Mañas	+11
Nunca	Gloria Castañares	+11
Tarjeta roja a la violencia	Virginie Lou	+11
Juul	Gregie de Maeyer	+11
El increíble Kamil	Andrea Ferrari	+11

Boletín en PDF, en galego e castelán,
para descarga libre e gratuíta en:
www.bibliotecadoporrrino.com

contos que curan

Un proxecto de biblioterapia infantil da biblioteca do Porriño

Concello do Porriño

O Porriño
o·noso·encontro

biblioteca
municipal
do porriño

A túa
biblioteca **+**